

Roosa-Liina Kuukasjärvi

MURHAMYSTEERIÄ RATKAISEMASSA

7. luokkalaisten tiedonhaun opetuksen elävöittäminen Limingan kirjastossa

MURHAMYSTEERIÄ RATKAISEMASSA

7. luokkalaisten tiedonhaun opetuksen elävöittäminen Limingan kirjastossa

Roosa-Liina Kuukasjärvi
Opinnäytetyö
Kevät 2017
Kirjasto- ja tietopalvelun
koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

Tekijä: Roosa-Liina Kuukasjärvi

Opinnäytetyön nimi: Murhamysteeriä ratkaisemassa: 7. luokkalaisten tiedonhaun opetuksen elävöittäminen Limingan kirjastossa

Työn ohjaaja: Jorma Niemitalo

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2017

Sivumäärä: 36 + 12

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella elävöittämismateriaalia tiedonhaun opetukseen 7. luokkalaisten Limingan kirjastossa. Tavoitteena on piristää tiedonhaun opetusta ja tarjota oppilaille hieman erilainen kirjastovierailu. Työn toimeksiantajana on Limingan kirjasto.

Tietoperustassa käsitellään mediakasvatusta ja kirjaston roolia mediakasvattajana. Tarkastelussa on erityisesti mediakasvatuksen merkitys lapsille ja nuorille sekä heidän suhteensa mediaan. Kirjastoissa mediakasvatusta toteutetaan muun muassa tukemalla perinteistä lukutaitoa ja uusia lukutaitoja, kuten pelilukutaitoa, sekä opettamalla tiedonhallintataitoja ja välittämällä asiakkaille tietoa tekijänoikeuksista.

Toiminnallinen osuus toteutettiin suunnittelemalla kirjastolle murhamysteeri oppilaiden ratkaistavaksi. Mysteeriä testattiin seitsemän kertaa ja palaute oli positiivista. Oppilaat pitivät toiminnallisuudesta ja kokivat murhamysteerin hauskaksi. Myös opettajien mielestä mysteeri toi mukavaa vaihtelua kirjastovierailuihin. Murhamysteerin materiaalia voi hyödyntää pohjana erilaisille kirjastoseikkailuille ja kehittää ideaa eteenpäin esimerkiksi enemmän mobiililaitteita hyödyntäväksi.

Asiasanat: mediakasvatus, nuoret, lapset, kirjastotyö, yleiset kirjastot, opetus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Library and Information Services

Author: Roosa-Liina Kuukasjärvi

Title of thesis: Solving a murder mystery: Vivifying information retrieval teaching for seventh grade students at Liminka public library

Supervisor: Jorma Niemitalo

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2017   Number of pages: 36 + 12

The purpose of this functional thesis was to plan a material that would make information retrieval teaching more interesting for seventh grade students. The aim was to offer students a bit different library visit and refresh information retrieval teaching. This thesis was commissioned by the Liminka public library.

The theoretical background deals with media education and library's role in it. It describes how children and teenagers use media and how important media education is for them. Library media education consists, among other things, of supporting traditional literacy and new forms of literacy, teaching information retrieval skills and informing customers of copyright issues.

The functional part of the thesis was executed by planning a murder mystery for the students to solve. The murder mystery was tested seven times and it received positive feedback. Students liked functionality and said the mystery was fun. Teachers said the mystery brought a nice change to library visits. The murder mystery material can be used as a basis for different kinds of library mysteries. For example the idea can be developed so that mobile devices are more exploited.

Keywords: media education, teenagers, children, library services, public libraries, teaching

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KIRJASTON ROOLI MEDIAKASVATTAJANA	7
3	LAPSET JA NUORET MEDIAKASVATUKSEN KOHDERYHMÄNÄ	10
3.1	Lasten ja nuorten suhde mediaan	10
3.2	Kirjastonkäytön ja tiedonhallintataitojen opetus	11
3.3	Ideoita kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetukseen eri kirjastoista	13
4	LIMINGAN KUNTA JA KIRJASTO	15
5	ELÄVÖITTÄMISMATERIAALIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	17
5.1	Murhamysteerin hahmottuminen	18
5.2	Murhaepäillyt ja johtolangat	19
5.3	Murhaajan ratkaiseminen	20
5.4	Tiedonhaun opetuksen osuus ja tiedonhakutehtävät	21
5.5	Murhamysteerin kulku tiivistettynä	22
6	MURHAMYTEERIN TESTAUKSET	24
6.1	Testaus 29.11.2016	24
6.2	Testaus 12.1.2017	25
6.3	Testaus 21.2.2017	26
6.4	Testaus 23.2.2017	27
6.5	Testaus 24.2.2017	27
6.6	Testaus 28.2.2017	28
6.7	Testaus 1.3.2017	28
7	YHTEENVETO JA POHDINTAA	30
	LÄHTEET	33
	LIITTEET	37

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on 7. luokkalaisten tiedonhaun opetuksen kehittäminen Limingan kirjastossa. Aihe toiminnalliseen opinnäytetyöhön muotoutui ollessani Limingan kirjastossa työharjoittelussa. Kirjastossa tiedusteltiin olisinko kiinnostunut suunnittelemaan elävöittämismateriaalia yläkoululaisten tiedonhaun opetukseen esimerkiksi jonkinlaisen mysteerin muodossa. Kiinnostuin aiheesta, koska se kuulosti mukavan erilaiselta. Limingan kunnassa on paljon lapsia ja nuoria, joten tuntui tärkeältä tehdä materiaalia, joka tutustuttaisi nuoria kirjastoon ja loisi kirjastosta mielenkiintoista kuvaa. Myös tiedonhaun opetus on aiheena mielenkiintoinen ja ajankohtainen. Tiedonhallintataidot ovat tärkeitä nyky-yhteiskunnassa, jossa tietoa on tarjolla valtavat määrät. Työn toimeksiantajana toimii Limingan kirjasto.

Työn tietoperustassa käsittelen mediakasvatusta, johon tiedonhakutaidot oleellisesti liittyvät, sekä kirjaston roolia mediakasvattajana. Työn kohderyhmän mukaisesti tarkastelen mediakasvatuksen merkitystä nimenomaan lapsille ja nuorille sekä heidän suhdettaan mediaan. Keskiöön nousevat erityisesti tiedonhakutaidot ja kirjastonkäytön opetus. Oppilaiden motivointi tiedonhakuun ja kirjastonkäyttöön vaatii kirjastovierailun sisällön tarkkaa suunnittelua (Hietanen 2014, 37, viitattu 8.5.2017). Siksi esittelen myös muutamia keinoja, joilla tiedonhakua ja kirjastonkäytön opetusta on toteutettu kirjastoissa oppilaita innostavasti.

Toiminnallisessa osassa kuvailen tiedonhaun opetuksen elävöittämismateriaalin suunnitteluprosessia ja toteutusta Limingan kirjastossa. Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on ohjeistaa, opastaa tai järjestää käytännön toimintaa. Se voi olla esimerkiksi ammatilliseen käytäntöön suunnattu ohjeistus tai jonkin tapahtuman toteuttaminen. Opinnäytetyön tulisi olla käytännönläheinen ja työelämälähtöinen, tutkimuksellisella asenteella toteutettu sekä alan tietojen ja taitojen hallintaa osoittava. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9–10.) Työni tavoitteena on suunnitella materiaalia, jonka avulla perinteistä tiedonhaun opetusta saadaan piristettyä ja antaa myös ideoita muille, jotka ovat kiinnostuneita samankaltaisten materiaalien tekemisestä. Oppilaille halutaan tarjota kirjastovierailu, jonka aikana heitä ei niinkään kuormiteta suurella informaatiomäärällä, vaan pyritään luomaan positiivista mielikuvaa kirjastosta.

2 KIRJASTON ROOLI MEDIAKASVATTAJANA

Mediaympäristön muuttuessa ja monipuolistuessa kirjaston tehtävä lukutaidon ja sivistyksen edistäjänä ei ole vähentynyt, vaan laajentunut uudenlaisiin toimintamuotoihin. Nykykulttuurissa toimakseen kansalaiset tarvitsevat monipuolisia medialukutaitoja, joiden avulla he pystyvät osallistumaan yhteisiin asioihin, käyttämään medioita turvallisesti ja arvioimaan kriittisesti erilaisia mediatekstejä ja mediakulttuuria. Mediakasvatus ei ole pelkkää kouluissa tapahtuvaa virallista opettamista ja opiskelua, vaan oppimista arjen ympäristöissä, joista kirjasto on hyvä esimerkki. Suomessa mediakasvatus perustuu eri toimijoiden yhteistyöhön ja kirjastot ovat tärkeä osa tätä yhteistyöketjua. (Rantala & Sinko 2009, 7.)

Mediakasvatuksesta on käytetty vuosien varrella monia eri nimiä. Sitä on kutsuttu esimerkiksi viestintäkasvatukseksi ja joukkotiedotuskasvatukseksi. Käsite vakiintui mediakasvatukseksi 2000-luvulla. (Mustikkamäki 2014, 5, viitattu 25.4.2017.) Mediakasvatuksen yhteydessä puhutaan muun muassa medialukutaidosta, informaatiolukutaidosta ja monilukutaidosta. Medialukutaito nähdään usein mediakasvatuksen tavoitteena ja siihen liittyvistä käsitteistä keskeisimpänä. Medialukutaitoa voidaan pitää kattokäsitteenä, joka kokoaa alleen muut tarkemmin määritellyt lukutaidot, kuten pelilukutaidon, visuaalisen lukutaidon ja kriittisen medialukutaidon. Informaatiolukutaito ja uuden opetussuunnitelman myötä pinnalle noussut monilukutaito ovat käsitteinä lähellä medialukutaitoa ja niiden sisällöt limittyvät toisiinsa. (Palsa 2016, 37, 44, 51, viitattu 30.4.2017.)

Mediakasvatuksen tavoitteena on medialukutaito. Medialukutaitoinen henkilö osaa käyttää erilaisia mediavälineitä, pystyy analysoimaan ja erittelemään mediasisältöjä sekä tarkastelemaan mediaa kriittisesti. Medialukutaitoon kuuluu myös kyky tuottaa omia mediasisältöjä ja toimia mediaympäristössä turvallisesti ja vastuullisesti. Mediaa ovat kaikki välineet ja keinot, joiden kautta voidaan välittää viestejä ja merkityksiä, kuten televisio, radio, internet, digitaaliset pelit, elokuvat, kirjat, lehdet ja mainokset. Media voidaan käsittää myös tilana, jollaisena esimerkiksi sosiaalinen media toimii. (Jaakola & Lundvall 2015, 3, viitattu 25.4.2017.)

On keskusteltu paljon siitä, kuuluuko vastuu mediakasvatuksesta kodille, koululle, kirjastolle vai muille toimijoille. Kirjastot ovat hieman vierastaneet termiä kasvatus ja kokeneet, ettei kasvatusvastuu ole kirjastoilla. Mediakasvatuksen monimuotoinen käsite on voinut myös hämmentää eikä ole huomattu, että kirjastoilla on itse asiassa pitkä historia mediakasvatuksen tarjoajana. Esimer-

kiksi tiedonhaun opetus, kirjastonkäytön opetus, kirjavinkkaus ja satutunnit kuuluvat mediakasvatuksen piiriin. (Sallmén 2009, 10–12.)

Antamalla mediakasvatusta kirjasto toteuttaa lakisääteisiä tehtäviään. Yleisille kirjastoille säädetyn lain mukaan yleisen kirjaston tehtäviin kuuluu edistää lukemista ja monipuolista lukutaitoa, tarjota pääsy erilaisiin aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin sekä tukea ja ohjata tiedonhankintaa ja tiedonkäyttöä. Lain tavoitteena on edistää muun muassa tiedon saatavuutta, monipuolista lukutaitoa, väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin sekä tukea aktiivista kansalaisuutta ja elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia. (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016 2§, 6§.)

Kirjastoissa mediakasvatus kytkeytyy erityisesti sekä perinteisen lukutaidon että uusien lukutaitojen tukemiseen, tiedonhallintataitojen opettamiseen, pelilukutaidon harjoittamiseen ja tekijänoikeuksiin liittyvän tiedon välittämiseen (Heinonen 2014, 24–25, viitattu 25.4.2017). Kirjastojen tehtävä perinteisen lukutaidon edistämisessä ja lukemaan innostamisessa on edelleen tärkeä. Hyvä peruslukutaito antaa pohjan ja edellytykset myös medialukutaidon kehittymiselle. (Mäkinen-Laitila 2009, 124.) Monipuolinen lukutaito on edellytys yhteiskunnassa toimimiselle, tukee osallisuutta ja estää syrjäytymistä (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013, 6, viitattu 3.5.2017).

Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2012 julkaisemassa Kirjastot ja media 2012 – kyselytutkimuksessa selvitettiin mediakasvatuksen tilaa Suomen kuntien kirjastolaitoksissa kirjastotoimenjohtajien näkökulmasta. Mediakasvatuksen tärkeimpänä tavoitteena pidettiin lukuharrastuksen tukemista ja lukemaan innostamista. Tärkeimpinä mediakasvatuksen aiheina vastaajat pitivät tiedonhallintataitoja sekä faktan ja fiktion erottamista toisistaan. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012, 8, viitattu 2.5.2017.) Kirjaston rooli tiedonhallintataitojen opastajana ja informaatiotulvan jäsentäjänä korostuu myös Opetusministeriön Kirjastopolitiikka 2015 – ohjelmassa, jossa kirjastotyön kerrotaan painottuvan yhä enemmän kokonaisvaltaiseen tiedonhallintaan. Kansalaisten tiedonhallintataitojen tukemisen nähdään nousevan kirjastojen ydintehtäväksi. (Opetusministeriö 2009, 7, 9, 13, viitattu 3.5.2017.)

Mustikkamäen mukaan kirjastojen puitteet mediakasvatukseen ovat erinomaiset. Kirjasto tarjoaa kaikille avoimen julkisen tilan ja laajan kokoelman erilaisia tekstityyppejä erilaisissa käyttöliittymissä. Kirjastoissa voi lukea ilmaiseksi lehtiä ja kirjallisuutta, kuunnella musiikkia, katsoa elokuvia, pelata konsolipelejä sekä käyttää internetiä. Asiakkaita löytyy kaikista ikäluokista, elämänti-

lanteista ja taustoista. Suuri vahvuus on myös kirjastojen henkilökunta, joka on ammattitaitoista, päivittää osaamistaan aktiivisesti ja omaa pitkät perinteet ryhmien opastamisessa ja ohjauksessa. (2016, 86–88, viitattu 30.4.2017.)

Kirjastot ja media 2012 – julkaisun mukaan yksi mediakasvatusta hankaloittava tekijä kirjastoissa on henkilökunnan puutteellinen pedagoginen osaaminen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012, 43, viitattu 2.5.2017). Pedagogiset taidot ovat kuitenkin tasaisesti lisääntymässä kirjastoissa ja alan ammattinimikkeisiin ovat tulleet muun muassa pedagogiset informaattikot (Mustikkamäki 2016, 86, viitattu 30.4.2017). Mediakasvatuksen vakiintumisen kannalta olisi parempi, että vastuu mediakasvatuksesta ei olisi vain yhdellä henkilöllä, vaan kaikilla kirjaston työntekijöillä. Kirjastojen ei tarvitse osata kaikkea, sillä verkostoitumalla ja kirjaston ulkopuolista osaamista hyödyntämällä saadaan hyviä tuloksia aikaan. (Mustikkamäki 2014, 10, 17, viitattu 25.4.2017.)

3 LAPSET JA NUORET MEDIAKASVATUKSEN KOHDERYHMÄNÄ

Kaikenikäiset lapset ja nuoret tarvitsevat mediakasvatusta (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013, 19, 23, viitattu 3.5.2017). Mediakasvatuksen keinot kuitenkin vaihtelevat kohderyhmästä riippuen. Alle kouluikäisten lasten mediakasvatukseen kuuluvat esimerkiksi satutunnit ja kuvakirjoihin tutustuminen, kun taas peruskouluikäiset opettelevat muun muassa informaation- ja tiedonhallinnan taitoja. Mediakasvatuksen yleisin kohderyhmä kirjastoissa ovat 9-18-vuotiaat lapset ja nuoret. (Mustikkamäki 2014, 5, 26, viitattu 25.4.2017.)

Laitekeskeisen mediakasvatuksen sijaan kannattaa panostaa sisältöihin, tarinoihin ja kasvua tukevaan toimintaan median parissa (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013, 19, viitattu 3.5.2017). Tässä kirjastojen vahvuutena ovat hyvä sisältöjen tuntemus ja kirjavinkkaustoiminta. Tiedonhallintataitojen opettaminen on kirjastojen keskeisimpiä mediakasvatuksellisia tehtäviä erityisesti lasten ja nuorten kohdalla. Digitaaliseen pelaamiseen liittyvä mediakasvatus ja pelilukutaidon edistäminen on myös tärkeää. (Heinonen 2014, 24–25, viitattu 25.4.2017.) Kirjastojen henkilökunnan pitäisi tuntea pelikulttuuria ainakin jonkin verran, jotta ymmärretään pelien merkitys lasten ja nuorten elämässä. Tekijänoikeuksiin liittyvät kysymykset kuuluvat olennaisesti mediakasvatukseen ja nousevat esiin esimerkiksi tiedonhaun opetuksen, pelien ja sosiaalisen median käytön yhteydessä. Kirjaston tulisi välittää tietoa tekijänoikeuksista lapsille ja nuorille helposti ymmärrettävässä muodossa. (Sallmén 2009, 19, 21.)

3.1 Lasten ja nuorten suhde mediaan

Media on olennainen osa lapsuutta ja nuoruutta. Sen tarjoamat sisällöt ja osallisuuden mahdollisuudet kuuluvat lasten ja nuorten kasvuympäristöön. Mediasuhteen kehittyminen alkaa vauvana. Noin seitsemänvuotiaasta lähtien lasten mediamaailma on jo hyvin laaja ja monipuolinen. Siihen kuuluvat esimerkiksi kirjat, lehdet, digitaaliset pelit, televisio, kuvataallenteet, internet ja kännykkä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013, 18, viitattu 3.5.2017.)

Nuorille mediasisällöt ovat tärkeitä oman tunne-elämän, identiteetin ja minäkuvan kehittämisessä (Jaakola & Lundvall 2015, 14, viitattu 25.4.2017). Reaalimaailma ja internetin digitaaliset ympäristöt limittyvät toisiinsa saumattomasti eikä digitaalinen media ole nuorille erillinen saareke elämäs-

sä tai media muiden joukossa, vaan osa elämäntyöläisiä ja tila monipuoliseen ja sosiaaliseen ajanviettoon (Mediakasvatusseura ry 2013, 4, viitattu 3.5.2017).

Merilammen mukaan lapset ja nuoret suhtautuvat uusiin viestintävälineisiin uteliaammin ja ennakkoluulottomammin kuin aikuiset. He pystyvät käsittelemään suuria informaatiomääriä nopeasti ja käyttämään eri informaatiolajeja samanaikaisesti, kun taas vanhemmilla sukupolvilla tiedon prosessointi on hitaampaa ja yksisuuntaisempaa. (2014, 17.) Nykynuoria onkin nimitetty termillä diginatiivi, jolla tarkoitetaan verkkomaailmassa kaiken osaavaa nettisukupolvea. Syntyminen digitaaliseen aikakaudelle ei kuitenkaan automaattisesti takaa hyviä mediataitoja ja termi on kyseenalainen. (Mediakasvatusseura ry 2013, 16–17, 23, viitattu 3.5.2017.)

3.2 Kirjastonkäytön ja tiedonhallintataitojen opetus

Kirjaston ja koulun yhteistyö painottuu usein lukuharrastuksen edistämiseen sekä kirjastonkäytön ja tiedonhallintataitojen opetukseen. Mustikkamäen mukaan yhteistyötä on toteutettu erityisesti äidinkielen opettajien kanssa, jolloin kirjaston rooli on selkeästi liittynyt kirjallisuuteen ja lukemiseen. Kirjasto aineistoinen mahdollistaisi monipuolisen toiminnan myös muissa oppiaineissa ja opettajien kanssa työskennellessä kannattaakin tavoitella oppiainerajojen ylittämistä. Äidinkielen lisäksi mediataitoja voi kehittää esimerkiksi kuvataiteessa, musiikissa ja historiassa. (2014, 14–16, viitattu 25.4.2017.)

Kirjastonkäyttöä opetellessa voidaan tutustua esimerkiksi kirjastotilaan, luokitusjärjestelmään ja kirjaston toimintaan (sama, 14). Ekaluokkalaiset huomioidaan monissa kirjastoissa erityisesti, mutta kirjastonkäytön opetuksen voi suunnata kaikenikäisille. Vaikka kerrottavaa olisi paljon, ei kuulijoita kannata uuvuttaa liian suurella tietomäärällä. Tärkeintä on, että kirjastosta jäisi oppilaiden mieliin positiivinen kuva ja herätettäisiin innostus tulla kirjastoon toistekin. Opetuksen voi toteuttaa monin tavoin, kuten luentona tai toiminnallisemmin esimerkiksi leikkinä, tietokilpailuna tai suunnistuksena. (Heinonen 2011, 14, viitattu 5.5.2017.)

Tiedonhallintataitoja opetellaan harjoittelemalla tiedonhakua sekä tutustumalla eri tiedonlähteisiin ja kirjaston aineistotietokantoihin. Oppilaille opetetaan myös arvioivaa ja kriittistä suhtautumista löydettyyn tietoon. (Mustikkamäki 2014, 14, viitattu 25.4.2017.) Opetuksesta puhutaan kirjastossa usein termillä tiedonhaun opetus, mutta tiedonhallintataitojen opetus olisi terminä osuvampi. Tie-

donhallintaan liittyvät aiheet tulevat vähitellen mukaan luokan kanssa tehtyihin kirjastovierailuihin, mutta asiasta kannattaisi jutella lasten kanssa jo ennen peruskoulua pohtimalla esimerkiksi mistä kaikkialta tietoa saa ja mistä tietää tiedon todenperäisyyden. Varsinainen tiedonhaun opetus aloitetaan useimmiten kolmannen luokan tienoilla, jolloin aletaan tutustua perushakujen tekemiseen. (Heinonen 2011, 15, viitattu 5.5.2017.)

Tiedonhaun opettamista pidetään tärkeänä, vaikka lapset ja nuoret käyttävätkin internetiä ja muita medioita sujuvasti omiin taitoihinsa luottaen (sama). Tulisi muistaa, että erilaisten laitteiden ja mediaympäristöjen taitava käyttö ei kehity automaattisesti hyväksi medialukutaidoksi, vaan nuoret tarvitsevat opastusta (Mäkinen-Laitila 2009, 121). Oppilaat osaavat esimerkiksi toimia verkossa nopeasti, mutta samalla se ilmenee lyhytjänteisyytenä verkkotiedonhaun taidoissa. Tiedonhallintataitojen opetuksen tavoitteena on, että oppilaat googlettamisen sijaan miettivät erilaisten tiedonlähteiden ominaispiirteitä, tekijänoikeuteen liittyviä kysymyksiä ja pätevän tiedon tunnistamista. Näin nuoria opetetaan etenemään tiedonhaussa pintaa syvemmälle. (Heinonen 2011, 15, viitattu 5.5.2017.)

Haastavinta tiedonhaun opetuksessa on saada oppitunnista oppilaita kiinnostava (sama). Peltosen mukaan nuoret saattavat tuntea epäluuloa kirjastoa ja sen tarjoamia tiedonhakuneuvoja kohtaan. Kirjasto voi heidän silmissään olla vanhanaikainen paikka, jossa helppo ja nopea nettitiedonhaku muutetaan vaikeaksi ja monimutkaiseksi. Nuoren näkökulmasta kirjasto on armottoman hidas nettiin verrattuna. (2007, 129–131.) Oppilaita on myös hankala motivoida tiedonhaun opetteluun, jos kirjastovierailu on yleisluonteinen eikä kytkeydy mitenkään todelliseen koulutyöhön. Tiedonhakutaitojen opettelu onkin motivoituneinta, kun oppilaan mielessä on aito ongelma, johon tietoa etsitään, kuten esitelmä, projekti tai tutkielma. (Jäppinen 2000, 85.)

Kirjastovierailun sisältö vaatii tarkkaa suunnittelua, jotta oppilaat motivoitaisiin kirjastoon käyttöön ja he huomaisivat, mitä kaikkea kirjaston kokoelmiin kuuluu. Oppiminen toiminnallisien menetelmien, kuten kirjastossa tapahtuvan suunnistuksen kautta tai mobiililaitteiden avulla, on toimivimpia ratkaisuja. (Hietanen 2014, 37, viitattu 5.5.2017.) Järvilehdon mukaan oppiminen on parhaimmillaan ja tehokkaimmillaan, kun se on hauskaa. Perinteistä luennoimista ja ulkoaopettelua paremmin oppilaita motivoivat muun muassa oppimisen tukena toimivat pelit, mielenkiintoiset videot sekä värikkäät ja innostavat oppimisympäristöt. (2014, 14, 18, 175.)

3.3 Ideoita kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetukseen eri kirjastoista

Kirjastoissa on kehitelty paljon hauskoja ja erilaisia ideoita tiedonhallintataitojen ja kirjastonkäytön opetuksen tueksi. Esimerkiksi kirjastotilaan tutustumisessa on hyödynnetty QR-koodeja, joiden avulla on rakennettu kirjastosuunnistuksia. Seinäjoella 7. luokkalaisten pääkirjaston tutustumiskäynnillä yhdistettiin toisiinsa kirjaston historia ja uusi teknologia. Oppilailla oli käytössään iPadit, joilla he skannasivat eri puolille kirjastoa sijoitettuja QR-koodeja, joista avautui historiallisia valokuvia kirjastosta. Oppilaat etsivät kuvien esittämät paikat ja ottivat itse uudet kuvat paikoista nykyisellään. (Hannula 2014, 18, viitattu 6.5.2017.)

Yökirjastot ovat jännittäviä ja elämyksellisiä kirjastotapahtumia, joita on järjestetty Suomessa jo useiden vuosien ajan. Lapsille ja nuorille pidettävissä yökirjastoissa esimerkiksi koululuokkia tulee yöpymään kirjastolle ja heillä on siellä monenlaista ohjelmaa. Yökirjastossa voi toteuttaa kirjastosuunnistuksia ja tutustuttaa oppilaita kirjastoon ja tiedonhakuun leikin ohessa. Kannuksen kaupunginkirjaston yökirjastossa ohjelmassa oli muun muassa aarteensintää pimeässä kirjastossa taskulamppujen avulla, elokuvan katselua ja etsivätarinoiden lukua (Kluukeri 2015, viitattu 6.5.2017).

Tiedonhaun opetusta voi virkistää pelien avulla. Helsingin kaupunginkirjasto kehitti Pelin Paikka – hankkeen yhteydessä vuonna 2013 Tietoraketti-pelin tukemaan 7. luokkalaisten tiedonhaun opetusta. Pelissä oppilaat jaetaan ryhmiin, joista jokainen edustaa Boolean planeetan eri kansakuntaa. Tavoitteena on ehtiä kuuhun suuren tietovarannon äärelle ennen muita joukkueita. Pelilaudalla pääsee etenemään se ryhmä, joka vastaa ensimmäisenä oikein tiedonhakuaiheisiin kysymyksiin. Jokaisen kysymyksen jälkeen keskustellaan, kuinka oikea vastaus löydettiin. Muiden ryhmien etenemistä voi hidastaa ohjaamalla MARC21-satelliitin heidän radalleen. (Kirkou 2017, viitattu 7.5.2017.)

Nurmijärven kirjastoissa suunniteltiin vuosina 2014 ja 2015 Opetus pakettiin – ja Opetus mobiiliin – hankkeiden myötä KIKKA - opetuspaketteja, joiden avulla harjoitellaan kirjaston ja verkkokirjaston käytön perusperiaatteita mobiililaitteilla. Tehtäviä voi tehdä älypuhelimella joko paikan päällä kirjastossa, koulussa tai itsenäisesti kotona. (Kirjastot.fi 2017a, viitattu 7.5.2017.) Paketeissa huomioidaan mediakasvatus, monilukutaidot, tieto- ja viestintätekniikan taidot sekä erilaisten tietolähteiden käyttö. 3.-4. luokkalaisten tehtävissä harjoitellaan kirjastonkäyttöä monivalintakysymysten avulla. Kysymysten kautta pohditaan esimerkiksi miten kirjastosta voi varata aineistoa

ja miten kirjastokortti hankitaan. 5.-6. luokkalaisille tarkoitettu Kirill Jastosen arvoitus on tehty seikkailupelin muotoon. Pelissä harjoitellaan tiedonhakutaitoja ja toimitaan samalla etsivinä. (Kikka – kirjaston opetuspaketit 2017, viitattu 7.5.2017.)

4 LIMINGAN KUNTA JA KIRJASTO

Vuonna 1477 perustettu Limingan kunta sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa noin 30 kilometriä Oulusta etelään. Limingan pinta-ala on 637 km². (Limmingan kunta 2017a, viitattu 9.5.2017.) Kuntaan kuuluu Limingan kirkonkylän lisäksi useita muita kyliä, kuten Tupoksen taajama, jossa asuu reilut 3 000 asukasta, sekä Ala-Temmes, Ketunmaa, Rantakylä ja Virkkula (Limmingan kunta 2017b, viitattu 9.5.2017). Kunnassa on noin 10 000 asukasta ja väkiluku kasvaa tasaisesti. 2000-luvulla väkiluku on lähes kaksinkertaistunut. Kunnan ikärakenne on Suomen nuorin ja lähes puolet kuntalaisista on alaikäisiä. (Kuntatutka 2017, viitattu 9.5.2017.) Vuonna 2016 alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä oli 34,4 %, 15–64-vuotiaiden osuus 56,3 % ja yli 64-vuotiaiden osuus 9,4 % (Tilastokeskus 2017, viitattu 9.5.2017).

Limingassa on kaksi yhtenäiskoulua ja lukio. Liminganlahden yhtenäiskoulussa toimivat vuosiluokat 1.-9. ja se on 1 200 oppilaallaan Suomen suurin yhtenäiskoulu. Tupoksen yhtenäiskoulussa oppilaita on noin 900. (Rissanen, Tikkala & Toivonen 2017, viitattu 9.5.2017.) Limingassa toimii myös Limingan seudun musiikkiopisto, ammattiopisto Luovin yksikkö, turvallisuusalan oppilaitos ja Limingan taidekoulu (Limmingan kunta 2017c, viitattu 9.5.2017).

Limmingan kirjasto kuuluu Oulusta ja ympäristökunnista muodostuvaan kirjastokimppaan eli OUTI-kirjastoihin. OUTI-kirjastoilla on yhteinen kirjastojärjestelmä sekä aineisto- ja lainaajarekisteri. Kaikissa OUTI-kirjastoissa käy sama kirjastokortti. (Outi-kirjastot 2017, viitattu 9.5.2017.) Kirjastolla on Limingassa kaksi toimipistettä. Pääkirjasto sijaitsee Limingan keskustassa ja sivukirjasto Tupoksen taajamassa samassa rakennuksessa Tupoksen yhtenäiskoulun kanssa.

Vuonna 2012 Limingan kirjasto sai uudet toimitilat, kun uusi kirjastorakennus valmistui. Tilat kasvoivat aiemmasta 584:sta neliöstä 1 370 neliöön ja mahdollistavat nyt paremmin esimerkiksi tapahtumien pitämisen ja näyttelyiden järjestämisen (Lähteenmäki 2012, viitattu 9.5.2017). Vuonna 2016 Limingan kunnankirjastossa järjestettiin 16 erilaista näyttelyä ja pidettiin 46 tapahtumaa. Tapahtumiin osallistui yhteensä 1 194 ihmistä. Uuden kirjastorakennuksen myötä lainaus- ja kävijämäärät kasvoivat. Vuonna 2016 Limingan kunnankirjastoon tehtiin 93 343 fyysistä käyntiä. Verkkokäyntejä oli 44 841. Limingan kunnankirjaston kokoelmaan kuului vuonna 2016 noin 65 800 kappaletta erilaisia aineistoja, joista kirjoja oli 59 446. Kirjaston kokonaislainaus oli

191 780 kappaletta ja lainaajia oli 4 493. (Kirjastot.fi 2017c, viitattu 9.5.2017.) Henkilökuntaa kirjastolla on tällä hetkellä 5,5 henkilötyövuotta.

Lapset ja nuoret käyttävät paljon kirjastoa ja oleskelevat siellä mielellään. Kirjastolla on pelihuone, jossa voi pelata konsolipelejä, ja se on lasten ja nuorten ahkerassa käytössä. Koulujen kanssa tehdään paljon yhteistyötä esimerkiksi kirjavinkkauksien, tiedonhaun opetuksen ja kirjastonkäytön opetuksen muodossa. Luokkia vierailee kirjastolla usein, koska se sijaitsee lähellä Limingalahden yhtenäiskoulua ja lukiota.

5 ELÄVÖITTÄMISMATERIAALIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Ollessani työharjoittelussa Limingan kirjastossa minulta tiedusteltiin olisinko kiinnostunut tekemään elävöittämismateriaalia yläkoululaisten tiedonhaun opetukseen. Ideana oli, että tiedonhaun opetuksen ohessa oppilaat ratkaisisivat juonellista mysteeriä kirjastolla. Vastaavia ideoita oli toteutettu esimerkiksi Hattulan kirjastossa Kirjasto irti! – hankkeen yhteydessä vuonna 2012 (Kirjastot.fi 2017b, viitattu 6.5.2017). Päätin tehdä aiheesta toiminnallisen opinnäytetyön. Tiedonhakuseikkailu oli määrä suunnitella osana Limingan kirjaston vinkkauksen ja tiedonhaun opetuksen kehittämisen hanketta.

Aluksi keskustelimme kirjastolla muun muassa siitä, mitä toivomuksia heillä oli tiedonhakuseikkailun suhteen ja mitä 7. luokkalaisten pitäisi tiedonhaun opetuksessa oppia. Minulla ei ollut lainkaan kokemusta kirjastoissa tehdyistä mysteereistä, joten oli sekä mielenkiintoista että haastavaa alkaa perehtymään aiheeseen. Kesän 2015 aikana aloin tutkia millaisia mysteerejä ja seikkailuja kirjastoissa on toteutettu ja huomasin, että varsinkin murhamysteerit ja aartenetsinnät ovat kirjastoissa suosittuja tapahtumia.

Mysteerien avulla esimerkiksi uudet opiskelijat pääsevät tutustumaan koulunsa kirjastoon ja tietokantoihin. Newyorkilaisen Pace Universityn kirjasto on suunnitellut ensimmäisen vuoden opiskelijoille tähän tarkoitukseen mysteerin, jossa tutkitaan legendaa, jonka mukaan yhden yliopiston rakennuksen kellarissa kummittelee. Opiskelijat selvittävät kummituksen henkilöllisyyttä erilaisten tehtävien ja arvoitusten kautta. (Rosenstein 2013, viitattu 6.5.2017.) Idahon kirjastoissa on tehty murhamysteerejä, joilla pyritään houkuttelemaan nuoria kirjaston asiakkaiksi. Nuoret ratkaisevat muun muassa kirjastonhoitajan murhaa päättelämällä murhaajan lukuisien epäiltyjen joukosta. (Idaho Commission for Libraries 2017, viitattu 6.5.2017.)

Pidin tavasta, jolla Idahon murhamysteerit oli toteutettu ja ajatuksesta, että murhan ympärille voisi luoda pienen tarinan ja keksiä kirjavan joukon murhasta epäiltyjä henkilöitä. Murhan selvittäminen olisi koukuttavaa ja sopivan jännittävää oppilaille sekä tarjoaisi paljon vaihtoehtoja suunnittelun suhteen. Murha olisi myös aiheena selkeä. Niinpä päätin itekin suunnitella Limingan kirjastolle murhan oppilaiden ratkaistavaksi.

5.1 Murhamysteerin hahmottuminen

Murhamysteerin pohjaksi kehitin tarinan, jonka mukaan kirjastolla on vietetty taidenäyttelyn avajaisia ja taiteilija Viljo Laine löydetään kirjastolta murhattuna seuraavana aamuna. Poliisi käynnistää tutkimukset, joissa tarvitaan tiedonhaun opetukseen saapuneiden oppilaiden apua murhan selvittämisessä. Murhamysteerin ratkaistakseen oppilaat tekevät tiedonhakuun liittyviä tehtäviä, joissa kirjastosta paikannetaan erilaisia aineistoja. Oikeista paikoista löytyy johtolankoja sisältäviä kirjekuoria. Kunnan työllistetty teki murhamysteeristä trailerin, joka näytetään oppilaille johdannoksi mysteerin alkuun. Videon tarkoituksena on virittää oppilaat mysteerin tunnelmaan, jolloin mysteerin vetäjän ei tarvitse alkaa näyttelemään.

Perusidean hahmotuttua haastavinta oli saada murhamysteeri toimimaan johdonmukaisesti. Sen rakenne piti saada mahdollisimman selkeäksi, jotta se olisi helppo ohjeistaa oppilaille. Mysteeri ei myöskään saanut vaatia suurta määrää esivalmisteluja henkilökunnalta. Aika asetti omat rajoituksensa, koska luokilla on yleensä aikaa oppitunnin verran, eli noin 45 minuuttia, jolloin mysteeri ei voinut olla kovin monimutkainen ja pitkä.

Aluksi murhamysteeri oli tarkoitus jakaa osiin. Luokka jaettaisiin neljään ryhmään, joista jokainen ratkaisee yhden murhaan liittyvän osion. Niitä olisivat murhaajan henkilöllisyys, murha-ase, murhapaikka ja motiivi. Lopuksi kokoonnuttaisiin tietokoneluokkaan ja yhdistettäisiin ryhmien tiedot. Tällöin mysteeri meni kuitenkin liian monimutkaiseksi ja huomasimme myös, että murhaajan henkilöllisyyden selvittäminen oli osioista ehdottomasti kiinnostavin. Niinpä päätettiin, että oppilaat selvittävät vain murhaajan henkilöllisyyttä.

Murhaajan selvittämiseksi suunnittelimme, että ryhmille jaetaan kortit, joissa on kuvat neljästä epäilystä ja hieman tietoja heistä. Oppilaat löytäisivät tehtävien teon ohessa kirjastolta murhaajan liittyviä johtolankoja ja epäilyt karsiutuisivat pois yksi kerrallaan. Johtolankalappusella lukisi esimerkiksi murhaajan työskennelleen kirjastossa tai kerrottaisiin murhaajan sukupuoli. Johtolangat tuntuivat kuitenkin tylsiltä, jos ne olisivat pelkkää tekstiä paperilla ja kertoisivat suoraan vaikkapa murhaajan sukupuolen. Pohdintaa vaati myös se, miten tehtävä pysyisi kaikille ryhmille yhtä kiinnostavana loppuun saakka. Ryhmät etenevät eri tahtiin, jolloin toiset ryhmät ovat valmiita ennen toisia ja saattavat paljastaa muille mysteerin ratkaisun.

Lopullisen ja toimivimman muotonsa murhamysteeri sai, kun keksimme, että oppilaat voisivat toimia yksityisetsivinä ja jokainen ryhmä saisi tutkittavakseen yhden murhasta epäillyn henkilön. Luokan oppilasmäärä on yleensä reilut kaksikymmentä henkeä ja luokka saatiin jaettua sopivan kokoiisiin noin 3-4 hengen ryhmiin, kun murhaepäiltyjä tehtiin seitsemän. Luokalle kerrotaan, että poliisilla on tiedossa Viljo Laineen murhasta epäillyt henkilöt ja poliisi tarvitsee yksityisetsivien, eli oppilaiden, apua selvittääkseen kuka epäillyistä on murhaaja. Jokaiselle ryhmälle annetaan kortti, jossa on yhden epäillyn nimi ja kuva. Muita tietoja epäillyistä ei kerrota etukäteen, vaan oppilaiden tehtävänä on etsiä heistä lisätietoja paljastavia johtolankoja. Lopuksi kokoonnutaan yhteen ja murhaaja ratkaistaan ryhmien löytämien tietojen perusteella.

5.2 Murhaepäillyt ja johtolangat

Aloitin epäiltyjen suunnittelun piirtämällä heistä kuvat (liite 1). Tarkoituksena oli, että epäillyt olisivat synkeän näköisiä ja loisivat mysteeriin sopivaa tunnelmaa. Keksinkin heille erilaisia ammatteja ja mielenkiinnonkohteita sekä yhteyden murhattuun taiteilijaan ja motiivin murhaan. Kaikki nämä tiedot ilmenevät oppilaiden löytämistä johtolangoista.

Epäiltyjä on yhteensä seitsemän. Reino Horsma on kirjaston äreä vahtimestari, joka ei pidä Viljo Laineen käytöksestä kirjastolla. Antto Kalmo on vastavalmistunut kirjastovirkailija, joka auttaa Lainetta taidenäyttelyn järjestämisessä ja on lopen kyllästynyt miehen vaatimuksiin. Siri Aho työskentelee selvänäkijänä ja on karvaasti pettynyt, kun Laine ei vastaa hänen helliin tunteisiinsa. Armi Linna työskentelee kirjastolla siivoojana ja on hyvin loukkaantunut kuultuaan, että Laine on haukkunut hänen maalauksiaan kansanopistolla. Teppo Kettunen on kirjailijanurasta haaveileva kirjastoauton kuljettaja, joka on vaarassa saada potkut peruutettuaan kirjastoautolla Laineen taideteosten päälle. Kerttu Pihlaja on arvokas vanha rouva, joka trimmaa koiria työkseen ja raivostui Laineelle tämän maalattua hänestä ruman muotokuvan. Albert Hilander on taidemaalari, joka hävisi Laineelle arvokkaan taidepalkinnon ja suuren summan rahaa.

Johtolangat ovat erilaisia epäiltyihin ja uhriin liittyviä tavaroita, kuten murhatun henkilön tai epäillyn lähettämiä viestejä, kuitteja epäiltyjen ostoksista, epäiltyihin liittyviä uutisia tai epäillylle lähetettyjä postikortteja (liitteet 2–8). Jokaisen epäillyn johtolangoissa on jotain outoa ja epäilystä herättävää, jotta ryhmille tulisi tunne, että heidän epäilynsä saattaa hyvinkin olla Viljo Laineen murhaaja. Halusin johtolankojen olevan myös mielenkiintoisia ja hauskoja, vähän epämääräisiä-

kin, joten ne kaikki eivät liity murhaan tai edes anna mitään viitteitä siitä. Ne kertovat vain jotain epäillyn elämästä ja harrastuksista esimerkiksi postimerkkien, elokuvalippujen, pelikorttien tai lemmikin valokuvan muodossa.

Johtolankoja tehdessäni hyödynsin tekijänoikeudesta vapaita sekä kaupalliseen käyttöön sallittuja fontteja ja kuvia. Etsin kuvia esimerkiksi Pixabay.com – sivustolta, jossa kaikki kuvat ovat Creative Commons CC0-lisensioituja eli tekijänoikeusvapaita. Käytin myös omia valokuvia ja piirustuksia sekä itselle kertyneitä postikortteja, elokuvalippuja, postimerkkejä ja pelikortteja kertomaan epäiltyjen harrastuksista. Askartelin johtolankoja Microsoft Office Word – ohjelmalla ja välillä se oli aika työlästä puuhaa. Jonkin kuvankäsittelyohjelman hallinnasta olisi varmasti ollut hyötyä.

5.3 Murhaajan ratkaiseminen

Murhaajan henkilöllisyys selviää, kun ryhmät ovat löytäneet kaikki omaan epäilytyynsä liittyvät johtolangat. Ryhmät kokoontuvat kirjaston tietokonealuokkaan ja heille kerrotaan neljä tietoa, jotka poliisi tietää murhaajasta. Ryhmät tutkivat osuvatko poliisin tiedot yhteen heidän löytämiensä johtolankojen kanssa. Epäillyt suunniteltiin siten, että poliisin tietoja muuttamalla murhaajaa voi vaihdella eikä sen tarvitse olla joka luokan kanssa sama henkilö.

Jos murhaaja olisi esimerkiksi epäilty nimeltä Antto Kalmo, ratkeaisi murha seuraavasti:

- Poliisin ensimmäinen tieto on, että murhaaja työskentelee kirjastossa. Anton johtolangoissa on kortti, jossa häntä onnitellaan valmistumisesta ja työpaikasta Limingan kirjastossa. Myös kolme muuta epäiltyä, Teppo, Reino ja Armi, työskentelevät kirjastossa.
- Toinen poliisin kertoma tieto on, että uhrin vaatteisiin oli takertunut jonkin eläimen karvoja. Murhaajalla saattaa siis olla lemmikki tai eläimiin liittyvä työ. Anton johtolangoista löytyy kuva Anton koirasta. Reino ja Armi ovat edelleen mukana, koska myös heillä on lemmikit kirjastotyön lisäksi.
- Kolmas poliisin tieto on, että uhrin kuultiin riitelevän avajaisissa jonkun miespuolisen henkilön kanssa. Murhaaja on siis mies. Antto ja Reino ovat edelleen mukana.
- Neljäs ja viimeinen tieto kertoo kirjaston valvontakamerassa näkyvän, kun joku pakenee kirjastolta murhailtana pellenaamari päässään. Anton johtolangoista löytyy kauhupuodin ostokuitti, joka kertoo Anton ostaneen pellenaamarin ja paljastaa Anton murhaajaksi.

5.4 Tiedonhaun opetuksen osuus ja tiedonhakutehtävät

Murhaajan ratkaisuun tarvittavia johtolankoja on kirjastossa viidessä paikassa. Ryhmät löytävät johtolangat ratkaisemalla viisi tiedonhakuun ja kirjaston aineistoihin liittyvää tehtävää. Jotta tehtävien teko onnistuisi, luokalle pidetään mysteerin aluksi noin kymmenen minuutin mittainen opetustuokio, jossa kerrotaan verkkokirjastosta ja opastetaan tekemään hakuja sieltä. Oppilaille näytetään kaksi esimerkkihakua, toinen kaunokirjasta ja toinen tietokirjasta, ja neuvotaan, miten näitä kirjoja lähdetään kirjastosta etsimään. Heille kerrotaan myös kirjaston aineistojen luokituksesta.

Tiedonhakutehtävien tarkoituksena on tutustuttaa oppilaat verkkokirjaston käyttöön, kirjaston kokoelmiin ja kirjastoon tilana. Tehtäviin kuuluu kaksi hakua verkkokirjastosta. Molemmat haut tehdään kirjan nimellä. Toisessa haussa selvitetään kaunokirjallisen teoksen kirjoittajan nimi ja toisessa tietokirjan luokka. Sitten näiden kirjojen hyllypaikat etsitään kirjastosta. Verkkokirjasto-tehtävät voi tehdä joko kirjaston asiakaspäätteitä tai omaa älypuhelinta käyttäen. Tietokirjoja käsitellään toisessakin tehtävässä, jossa oppilaiden pitää löytää kirjastosta joko tietokirjojen luokka 79 eli liikunta-aiheiset kirjat tai luokka 68.4 eli sisustusaiheiset kirjat. Oppilaiden pitää etsiä myös lehtisali ja sieltä yhden tietyn lehden paikka sekä ryhmästä riippuen joko aikuisten elokuvakokoelma tai heavyrock-musiikin kokoelma.

Tehtävillä pyrittiin siihen, että oppilaat hoksaavat mitkä tiedot verkkokirjastosta kannattaa painaa mieleen, jotta kirja löydetään hyllystä. Heidän pitää myös pohtia tapaa, jolla aineistot on järjestetty kirjastossa. Kaunokirjallisuuden puolella muistutetaan aakkosjärjestyksestä ja tietokirjallisuuden puolella tutustutaan myös luokkanumeroihin ja osoitetaan numeron ja aiheen yhteys. Halusin mukaan tehtäviä, joissa käydään lehtisalissa, musiikkiosastolla ja elokuvakokoelman luona, jotta varsinkin harvemmin kirjastoa käyttävät nuoret hoksaisivat, että kirjastolta löytyy monenlaista aineistoa kirjojen lisäksi.

Tehtävät suunniteltiin niin, ettei oppilaiden tarvitse löytää tiettyjä kirjoja ja etsiä johtolankoja kirjan välistä, vaan löytää yleisemmin esimerkiksi tietyn kirjailijan teosten paikka. Näin mysteerin vetäjän työmäärä vähenee, kun ennen luokan tuloa ei tarvitse tarkastaa, ovatko tietyt kirjat varmasti hyllyssä. Oikeasta paikasta, esimerkiksi John Irvingin teosten luota hyllystä, löytyy johtolangan ja seuraavan tehtävän ohjeistuksen sisältävä kirjekuori. Pyrimme myös siihen, että johtolankoja sisältäviä kirjekuoria ei tarvitsisi viedä kovin moneen paikkaan, joten ryhmät suorittavat samoja tehtäviä, mutta eri järjestyksessä. Tehtäväpolkuja on kuitenkin kaksi erilaista, jotta vältetään

ruuhka rasteilla. Ryhmät jakaantuvat suunnilleen puoliksi näille kahdelle tehtäväpolulle siten, että Reino, Siriä, Teppoa ja Albertia tutkivat ryhmät suorittavat samaa polkua ja toista polkua suorittavat Anttoa, Armia ja Kerttua tutkivat ryhmät (liite 9). Työmäärä olisi ollut liian suuri, jos jokaiselle ryhmälle olisi tehty oma tehtäväpolku.

Tehtävärastien paikat valittiin selkeyden perusteella. Koska tehtävissä etsitään tietyn kirjailijan kirjojen paikkaa, valittiin etsittäviksi kirjailijoita, jotka ovat kirjoittaneet runsaasti kirjoja ja joilta on aina teoksia hyllyssä paikalla. Kirjailijan teokset eivät myöskään saaneet olla ylimmillä hyllyillä, koska kuoriin olisi ollut hankala ylettyä. Kirjojen piti löytyä verkkokirjastosta selkeästi siten, ettei niistä esimerkiksi ollut saatavilla useita eri painoksia, joista joitakin oli Limingan kirjastossa ja joitakin ei. Etsittävien tietokirjojen luokkien tuli olla mahdollisimman selkeitä eikä pitkiä numerosarjoja. Luokkien numeroiden piti näkyä tismalleen samassa muodossa verkkokirjastossa ja kirjastolla hyllyjen päätyjen opasteissa.

Suunnitteluvaiheessa tehtävien toimivuutta testattiin kahdesti, jotta tiedettäisiin ovatko ne liian vaikeita ja paljonko aikaa niihin kuluu. Ensimmäisellä kerralla aikuinen koehenkilö teki tehtävät ja varsinkin tehtävänantojen kirjoitusasuun piti tehdä paljon muutoksia, jotta ne olisivat selkeämpiä. Toisella kerralla tehtävät teki murhamysteerin kohderyhmään kuuluva 7. luokkalainen poika. Tehtävänantoja selkeytettiin edelleen. Verkkokirjastotehtäviä oli tässä vaiheessa vielä kolme, mutta aikaa kului hieman liikaa, joten yksi verkkokirjastotehtävä jätettiin pois.

5.5 Murhamysteerin kulku tiivistettynä

- Ennen luokan tuloa jokaisen murhasta epäillyn henkilön kirjekuoret viedään oikeille paikoille kirjastoon.
- Oppilaiden kanssa kokoonnutaan kirjaston tietokonehuokkaan ja heille pidetään noin kymmenen minuutin kirjastoinfo, jossa kerrotaan muun muassa verkkokirjastosta ja kirjojen luokituksista.
- Oppilaille näytetään murhamysteerin traileri ja ohjeistetaan, mitä heidän tulee tehdä. Luokalle kerrotaan, että poliisilla on tiedossa Viljo Laineen murhasta epäillyt henkilöt ja poliisi tarvitsee yksityisetsivien, eli oppilaiden, apua selvittääkseen kuka epäillyistä on murhaaja.

- Luokka jaetaan oppilasmäärän perusteella enintään seitsemään ryhmään ja joka ryhmälle annetaan yksi epäilty-kortti, jossa on heidän epäiltynsä kuva ja nimi.
- Kortin toisella puolella on ensimmäinen tiedonhakutehtävä, joka johdattaa oppilaat ensimmäisen johtolangan luokse.
- Oikeasta paikasta löytyy ryhmän epäillyn nimellä varustettu kirjekuori, jonka sisältä löytyy johtolanka ja tehtäväkortti, joka ohjeistaa seuraavan tehtävän.
- Ryhmät etenevät näin viisi erilaista rastia löytäen viisi johtolankaa ja viimeisellä rastilla tehtäväkortti kertoo kaikkien johtolankojen löytyneen ja kehottaa ryhmää palaamaan tietokoneiluokkaan.
- Kun kaikki ryhmät ovat valmiita, oppilaille kerrotaan neljä tietoa murhaajasta ja oppilaat selvittävät johtolankoja tutkimalla murhaajan henkilöllisyyden.
- Luokan lähdettyä johtolangat ja tehtäväkortit laitetaan takaisin omiin kirjekuoriinsa ja tarkistetaan ovatko kaikki materiaalit tallessa.

6 MURHAMYTEERIN TESTAUKSET

Murhamysteeriä testattiin Limingan kirjastossa 29.11.2016–1.3.2017 välisellä ajalla yhteensä seitsemän kertaa. Testauksiin osallistuivat Liminganlahden yhtenäiskoulun 7A-7F-luokat ja kaksi kuutosluokkaa Tupoksen yhtenäiskoulusta.

6.1 Testaus 29.11.2016

Ensimmäinen testaus oli jännittävä, koska en tiennyt lainkaan millaisen vastaanoton mysteeri saisi. Olin varma, että jokin asia oli jäänyt huomioimatta ja jossakin kohtaa mysteeri menisi solmuun. Tarkkailussa oli myös ajan riittäminen. Testaus sujui kuitenkin yllättävän hyvin eikä sekaannuksia juurikaan tullut. Myös materiaalit pysyivät hyvin tallessa ja vain pari kirjekuorta rikkoutui.

Ennen luokan tuloa johtolangat ja tehtäväkortit sisältävät kirjekuoret vietiin kirjastoon oikeille paikoilleen, mikä kävi nopeasti tekemäni ohjeen avulla. Luokka oli paikalla hyvissä ajoin, joten pysimme hyvin aikataulussa. Oppilaita oli paikalla sopivasti 21, jolloin luokka jaettiin seitsemään ryhmään ja kaikki epäillyt saatiin käyttöön. Opettaja kommentoi alun infon verkkokirjastosta ja kirjaston aineistojen luokituksesta antaneen sopivasti ja johdonmukaisesti tietoa. Siitä huolimatta päätin hieman lyhentää infoa tuleviin testauksiin kiireen välttämiseksi.

Pohdin ennen testauksia piiloutuvatko mustat kirjekuoret liian hyvin hyllyihin. Testauksen myötä huomasin niiden piiloutuvan juuri sopivasti. Jos kirjekuoret olisivat räikeän värisiä, ne näkyisivät kauas ja oppilaat saattaisivat etsiä niitä tekemättä varsinaisia tehtäviä lainkaan. Nyt oppilaiden piti löytää juuri oikea paikka, ennen kuin he huomasivat kuoret. Opettaja tosin ehdotti, pitäisikö jokaisella epäillyllä olla oma värinsä, jolloin esimerkiksi kaikki Antto Kalmon kuoret olisivat sinisiä ja Armi Linnan keltaisia. Tämä voisi helpottaa ryhmää ottamaan aina vain oman kuorensa mukaan, koska samassa paikassa on usean epäillyn kuoria. Päätin tarkkailla vielä ainakin seuraavan testauksen ajan tapahtuisiko kirjekuorien kanssa sekaannuksia ja olisiko epäiltyjen värikoodaus tarpeen.

Tehtävänannot herättivät joissakin ryhmissä sekaannusta. Esimerkiksi tehtävässä, jossa ryhmiä kehoitetaan etsimään Pelit-lehti, oli lehteä alettu etsiä verkkokirjastosta. En kuitenkaan vielä tässä vaiheessa muokannut tehtävänantoja. Päätin tehtävää ohjeistaessani vain korostaa, että tehtäväkorteissa on kerrottu, jos tehtävässä tarvitaan verkkokirjastoa. Myös lopuksi tapahtuva murhaajan ratkaisu oli hieman sekava. Kerrottuani poliisin selvittämiä tietoja murhaajasta, joillakin ryhmillä kesti aika kauan katsoa kaikki löytämänsä johtolangat läpi, koska he alkoivat vasta tässä vaiheessa availla kirjekuoria ja ottaa johtolankoja esille. Seuraavalla kerralla olisi hyvä korostaa, että ryhmien kannattaa tietokonehuokassa alkaa tutkimaan löytämiään johtolankoja ottamalla ne kaikki esille ja lukemalla niitä läpi. Pienestä epäselvyydestä huolimatta ryhmät löysivät kaikki johtolankansa ja murhaajaksi paljastui Antto Kalmo.

Lopuksi luokalta hieman tiedusteltiin heidän ajatuksiaan murhamysteeristä. Tehtävien vaikeusaste oli oppilaiden mielestä sopiva, osan mielestä tehtävät olivat jopa liian helppoja. Positiivista oli, että oppilaat kokivat murhamysteerin hauskaksi, ainakin verrattuna monisteiden täyttämiseen. Opettajan mielestä tehtäväosio voisi olla pidempi, jos hän kävisi alun infossa käsitellyt asiat läpi luokan kanssa ennen kirjastolle tuloa. Tällöin infon voisi jättää kokonaan pois ja aikaa vapautuisi enemmän tehtäville ja johtolankojen keräämiselle. Idea oli hyvä, mutta olisi ollut kova työ tehdä lisää johtolankoja ja tehtäviä. Myös henkilökunnan työn määrä olisi lisääntynyt, kun rasteja olisi ollut enemmän. Ei myöskään voitu olettaa, että kaikki opettajat olisivat halukkaita käymään luokan kanssa verkkokirjastoa ja luokitusta läpi etukäteen.

6.2 Testaus 12.1.2017

Murhamysteeriä testattiin toisen kerran Tupoksen koulun kahden kuutosluokan kanssa yökirjaston yhteydessä. Vaikka mysteeri onkin suunniteltu 7. luokkalaisille, ei sen vetäminen kuutosille tuottanut mitään ongelmia. Murhamysteeri sopi hyvin luomaan tunnelmaa yökirjastoon. Molemmat testaukset sujuivat hyvin, vaikka jännitinkin miten mysteerin järjestäminen sujuu toiselle ryhmälle heti toisen perään. Lyhensin alun kirjastoinfoa aika reippaasti, koska oppilaat olivat molemmissa ryhmissä rauhattomia eikä kyseessä ollut varsinainen oppitunti.

Mysteerin uudelleenjärjestys, eli materiaalien järjestely takaisin oikeisiin kirjekuoriin ja kuorien vieminen takaisin oikeisiin paikkoihin kirjastolla, vei noin vartin. Vaikka pieni kiire olikin, ei huolimattomuusvirheitä sattunut ja murhamysteeri meni sujuvasti läpi myös toisen ryhmän kanssa.

Toisen ryhmän jäljiltä yhden epäillyn kaikki viisi kirjekuorta katosivat. Jos tämä olisi sattunut ensimmäisen ryhmän kanssa, ei ryhmien välissä olisi ollut aikaa valmistella uusia kuoria. Tästä huomasimmekin, että kaikista murhamysteerin materiaaleista olisi hyvä tehdä ainakin yhdet varakappaleet. On hyvin mahdollista, että mysteerin aikana esimerkiksi yhden epäillyn johtolangat katoavat tai rikkoontuvat. Jos ryhmiä on tulossa samana tai seuraavana päivänä, ei uusia johtolankoja välttämättä ehditä valmistaa.

Murhaajan henkilöllisyyden ratkaiseminen sujui nyt paremmin ja selkeämmin. Muistin korostaa oppilaille, että löydettyään kaikki johtolangat, he voivat ottaa ne esille ja alkaa tutkimaan niitä tietokoneluokassa. Pyysin myös, että jokaisesta ryhmästä nostettaisiin käsi ylös aina, jos kertomani poliisin tieto sopi heidän epäiltyynsä. Näin hahmotin helpommin, milloin ryhmät olivat ehtineet tutkia johtolankansa. Tapauksissa, joissa murhamysteeri pidetään samana päivänä useammalle ryhmälle, osoittautui erityisen käteväksi, että molemmille ryhmille voitiin valita eri murhaajat epäiltyjen joukosta. Toinen ryhmä selvästi tiesi kuka edellisen ryhmän murhaaja oli ollut ja he yllättyivät, kun poliisin tiedot osoittivatkin eri suuntaan.

6.3 Testaus 21.2.2017

Kolmannella testauskerralla tuli hieman kiire, koska aikaa oli vain noin 35 minuuttia luokan tullessa kirjastoon kymmenen minuuttia myöhässä. Jouduin lyhentämään alun kirjastoinfoa reilusti ja päätinkin suunnitella esityksen uudelleen, selkeästi ytimekkäämmäksi ja lyhyemmäksi. Luokka oli aika pieni, joten kaksi epäiltyä jäivät kokonaan pois. Kiireestä huolimatta testaus sujui hyvin ja kaikki materiaalit pysyivät tallessa. Tosin huomasin kiertäessäni rastit läpi luokan lähdettyä, että yhdeltä ryhmältä oli jäänyt kaksi kirjekuorta löytymättä. Päätin seuraavilla testauskerroilla käydä nopeasti tarkastuskierroksen kaikilla rasteilla ryhmien palattua tietokoneluokkaan ja vielä varmistaa ryhmiltä, että löytyiväthän kaikki viisi kirjekuorta.

Opettaja kehui murhamysteeriä mielenkiintoiseksi ja piti siitä, että oppilailla on tehtävässä jokin päämäärä eivätkä he vain täytä monistetta. Hänen mielestään murhamysteeri ja erityisesti tehtävien teko veivät aikaa sopivasti, jolloin oppilaiden mielenkiinto pysyi hyvin yllä loppuun asti. Mysteeri toi hänen mukaansa myös mukavaa vaihtelua kirjastovierailuun, koska yleensä kirjastolla käydään kirjojen merkeissä ja nyt luokka ei tullutkaan lainaamaan mitään luettavaa. Opettajan mielestä mysteerit soveltuvat hyvin kirjaston tiloihin, koska kirjastossa on helppo luoda tunnel-

maa. Hän toivoikin vastaavaa, mutta hieman vaativampaa mysteeriä aikuisille. Kiireisen aikataulun vuoksi en ehtinyt kysellä oppilailta palautetta mysteeristä. Vain tehtävien vaikeusasteen kerrottiin olevan sopiva.

6.4 Testaus 23.2.2017

Myös neljäs testauskerta sujui kiireisissä merkeissä ja meni vähän yliajalle. Olin suunnitellut kirjastoinfosta lyhyemmän version ja se toimi hyvin hieman levottoman luokan kanssa. Kun muut ryhmät olivat jo tehneet kaikki tehtävät ja löytäneet kaikki johtolangat, huomasin yhden ryhmän vasta aloittelevan tehtävien tekoa. Tämä venytti mysteerin kestoa jonkin verran ja osoitti, että ryhmät vaativat aika paljon opastusta ja valvontaa tehtävärasteja kiertäessään. Kirjasto on tilana suuri ja kaikkia ryhmiä on hankala pitää silmällä yhtä aikaa, jolloin ei välttämättä huomaa, jos joku ryhmistä vaikkapa vain pelailee kirjaston asiakaspääteellä. Olisikin hyvä, että mysteerin vetäjän lisäksi ainakin luokan opettaja valvoisi aktiivisesti ryhmien edistymistä.

Yhdellä ryhmällä oli muutama johtolanka rypistynyt ja yksi tehtäväkortti kadonnut, mikä korosti varakappaleiden tärkeyttä. Tosin pieni kuluminen ja rypistyminen eivät haittaa, vaan tekevät johtolangoista vain aidomman näköisiä. Mietimme sitäkin, että pitäisikö johtolangat laminoida niiden säilyvyyden parantamiseksi vai voisiko laminointi niistä aitouden tuntua pois.

6.5 Testaus 24.2.2017

Viidenteen testaukseen luokka saapui paikalle hyvissä ajoin, joten kiirettä ei tullut. Kirjastoinfon jälkeen näytettävän murhamysteerin trailerin kanssa oli vähän teknisiä ongelmia. En saanut videon ääntä kuulumaan, vaikka olin ennen luokan tuloa testannut kaiken toimivuuden. Pienen säädön jälkeen video alkoi kuitenkin toimia ja murhamysteeri meni läpi ilman kommelluksia.

Yhdellä ryhmällä tehtävien teko vei reilusti enemmän aikaa kuin toisilla ja avustin heitä tehtävärasteilla. Opettaja kertoi, että valmiit ryhmät tutkivat johtolankojaan ahkerasti tietokonehuokassa sillä aikaa. Olisi mukava, jos kaikilla ryhmillä olisi aikaa tutkia johtolankojaan kunnolla ennen kuin alan kertoa heille poliisin tietoja. Aikataulu on kuitenkin tiukka ja viimeiselle ryhmälle ei juuri jää aikaa syvällisempään johtolankojen tutkimiseen.

Lopuksi oli aikaa tiedustella luokan ajatuksia murhamysteeristä ja palaute oli positiivista. Muutaman oppilaan mielestä mysteeri oli liian lyhyt. He olisivat toivoneet tehtävien ja johtolankojen keräämisen osion olleen pidempi. Oppilaiden mukaan myös murhaajan selvitys poliisin tietoja ja johtolankoja vertailemalla oli selkeä ja johtolankoja oli helppo verrata poliisin tietoihin. Tiedonhaun tehtäviä kuvailtiin jälleen joko vaikeustasoltaan sopiviksi tai liian helpoiksi.

6.6 Testaus 28.2.2017

Murhamysteerin kuudennessa testauksessa tuli taas hieman kiire, kun luokka saapui kirjastoon kymmenisen minuuttia myöhässä ja materiaaleja katosi kesken tehtävien tekemisen. Yhdeltä rastilta katosivat kaikki kirjekuoret, jolloin kahdelta ryhmältä jäi puuttumaan yksi johtolanka. Joku ryhmä otti todennäköisesti vahingossa rastilta kaikki kuoret ja sitten piilotti ne jonnekin. Myös lehtisalin Pelit-lehden rastilta puuttui kuoria, mutta joku ryhmä oli varmaankin vahingossa laittanut ne viereisen lehden luokkuun, koska ne löytyivät sieltä. Onneksi minulla oli tulostettuna ryhmien tehtäväpolut, joten pystyin ohjaamaan seuraavalle rastille ne ryhmät, joilta kirjekuoret olivat kadonneet.

Oli harmi, että kahdelta ryhmältä jäi puuttumaan yksi johtolanka. Murhaajan ratkaisu lopuksi oli hieman epäselvä tilanne, kun aika oli loppumassa enkä oikein saanut selvää, että mitä miltäkin ryhmältä puuttui. Tästä huolimatta murhaaja saatiin ratkaistua. Luokan lähdettyä tein kaikista johtolangoista varakappaleet. Jos minulla olisi ollut varakappaleet jo ennen ryhmän tuloa, olisin voinut antaa puuttuvat johtolangat ryhmille.

Haastavinta murhamysteerissä on saada aika riittämään. Jos luokka tulee kirjastolle myöhässä ja lisäksi mysteerin aikana ilmenee jotain muita ongelmia, tulee kova kiire. Opettaja oli samoilla linjoilla. Hän kehui mysteeriä, mutta toivoi, että aikaa olisi käytettävissä enemmän.

6.7 Testaus 1.3.2017

Seitsemäs ja viimeinen testaus meni hyvin. Luokka oli kirjastolla hyvissä ajoin ja materiaalit eivät mystisesti kadonneet. Tarve opettajan aktiiviselle osallistumiselle ja ryhmien valvomiselle korostui jälleen, kun lopuksi paljastui, että yksi ryhmä oli vain pelaillut sohvilla yhden ryhmän jäsenen teh-

dessä tehtäviä. Tällä ryhmällä tehtävien teko kesti selvästi pidempään, jolloin muut ryhmät ehtivät taas tutkia johtolankoja tietokonealuokassa, mutta viimeiselle ryhmälle aikaa tähän ei juuri jäänyt.

Kyselin jälleen palautetta mysteeristä ja se oli melko samanlaista kuin muidenkin luokkien kanssa. Tehtävien vaikeusaste koettiin sopivaksi tai helpoksi. Päätimme siis, ettemme ala muuttamaan tehtäviä mitenkään. Ensimmäistä testauskertaa lukuun ottamatta vaikeuksia tehtävien ymmärtämisen kanssa ei ollut. Ryhmiä myös opastetaan aktiivisesti tehtävien teon aikana, jolloin mahdolliset väärinymmärrykset voidaan saman tien oikaista. Myös johtolangat olivat oppilaiden mielestä mukavia ja niitä oli helppo verrata poliisin tietoihin lopuksi, kun murhaajan henkilöllisyys selvitetään.

Päätimme, ettemme tee jokaiselle epäilylle omaa väriään, vaikka ensimmäisen testiluokan opettajan kanssa sitä pohdittiinkin. Vaikka kaikkien epäiltyjen kirjekuoret ovat samanvärisiä, eivät ryhmät vahingossa ottaneet toisten ryhmien kirjekuoria ja vain yhdellä testiluokalla seitsemästä kirjeet menivät hieman sekaisin. Kirjekuoret maastoutuvat hyllyihin sopivasti mustan värin ansiosta ja luovat murhamysteeriin sopivaa dramaattista tunnelmaa. Niinpä tässä vaiheessa kaikki kirjekuoret ja epäilty-kortit jätettiin mustiksi ja värien muuttelua voi miettiä tulevaisuudessa, jos se koetaan tarpeelliseksi.

Murhamysteerin materiaalit ladattiin Limingan kirjaston nettisivuille saataville, kun kaikki testaukset olivat ohi ja päätimme, etteivät materiaalit vaadi enää muutoksia. Sivustolle laitettiin kuvat epäillyistä ja johtolangoista, yhteenveto tehtäväpoluista, esimerkki yhden tehtäväpolun tehtäväkorteista sekä tiivistelmä murhamysteerin kulusta ja tarkempi kuvaus murhamysteerin suunnitteluprosessista. Kirjastolle tehtiin myös oma Youtube -kanava, jonne murhamysteerin traileri ladattiin.

7 YHTEENVETOA JA POHDINTAA

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa juonellinen mysteeri 7. luokkalaisten tiedonhaun opetuksen elävöittämiseksi Limingan kirjastossa. Suunnittelin kirjastolle murhamysteerin oppilaiden ratkaistavaksi ja sitä testattiin kuuden 7. luokan kanssa sekä yökirjaston yhteydessä kahden 6. luokan kanssa. Mysteerin toteuttaminen oli mielenkiintoinen, haastava ja opettavainen prosessi.

Mysteerin saaminen toimivaan muotoon vei aikansa. Huomioitavia seikkoja oli monia, kuten ajan riittäminen, luokan jako sopivan kokoiisiin ryhmiin, mysteerin pysyminen kiinnostavana kaikille loppuun saakka ja mahdollisimman pienet esivalmistelut. Koska aikaa oli vain yhden oppitunnin verran, mysteeri ei voinut olla kovin monimutkainen. Olisi voinut kuvitella, että on helppoa suunnitella yksinkertainen mysteeri, mutta osoittautuikin haastavaksi saada siitä sekä simppeli että kiinnostava. Tein murhamysteeriä suunnitellessa paljon yhteistyötä toimeksiantajan kanssa ja pohdimme mysteerin ongelmakohtia yhdessä. Monet palaset menivät kohdilleen, kun hokasimme antaa jokaiselle ryhmälle tutkittavaksi vain yhden epäillyn.

Mielestäni epäillyistä tuli ihan hauskoja ja heitä esittävät piirroskuvat toivat mysteeriin hyvää tunnelmaa. Johtolankojen tekeminen oli mukavaa, mutta Word-ohjelmalla askartelun sijasta olisi ollut kätevää hallita jonkun kuvankäsittelyohjelman käyttö. Mysteeriin kuuluu aika paljon kaikenlaista materiaalia, kuten johtolangat, tehtäväkortit ja kirjekuoret. Ne pysyivät hyvin hallinnassa tekemieni ohjeiden avulla eikä niitä testauksien aikana kadonnut tai rikkoontunut monia. Siitä huolimatta uusien kappaleiden tekeminen vie aina aikaa ja luokan käynnin jälkeen kadonneiden kirjekuorien etsiminen kirjastolta oli työlästä. Mysteerissä olisi voinut fyysisten lappusten sijaan hyödyntää esimerkiksi QR-koodeja, mutta niiden käyttö ei ollut omaa vahvuusalueeni. Jatkotutkimusaiheena mysteeriä voisi kehittää enemmän mobiililaitteita hyödyntäväksi, jolloin oppilaat voisivat esimerkiksi QR-koodeja skannaamalla saada näkyviin tehtäviä ja johtolankoja, kuten valokuvia tai videokuvaa.

Aika asetti mysteerin suhteen suurimman haasteen. 45 minuutin oppituntiin piti saada mahtumaan reilun kymmenen minuutin esittelypätkä, johon sisällytettiin infoa verkkokirjastosta ja aineistojen luokituksista, näytettiin esittelyvideo murhamysteristä ja ohjeistettiin tehtävä. Itse tehtävien tekoon ja vihjeiden keräämiseen kului noin kaksikymmentä minuuttia, jonka jälkeen kokoonnuttiin

yhteen ja ratkaistiin murhaaja. Jos ryhmä oli ajoissa paikalla, kaikki sujui hyvin. Osa ryhmistä saapui paikalle noin kymmenen minuuttia myöhässä, jolloin tuli kiire. Jos aikaa olisi käytössä hieman enemmän, ei tarvitsisi huolehtia ajan loppumisesta kesken ja ryhmillä olisi enemmän aikaa tutkia löytämiään johtolankoja.

Opinnäytetyöni tarjosi tilaisuuden tutustua nuortenkirjastotyöhön ja opetti toimimaan nuorten kanssa. Murhamysteerin testaukset olivat minulle hyvää harjoitusta opetustuokioiden pitämiseen ja esiintymiseen. Opetustilanteessa piti huomioida monia asioita ja opin paljon ryhmien ohjauksesta ja opastamisesta. Seitsemän testaukserän aikana omaa esiintymistä ehti arvioida ja kehittää useaan otteeseen ja kohdata hyvin erilaisia luokkia. Toisten kanssa tunti sujui hyvin ja ilman suurempia kimmoksia, kun taas toisia luokkia oli vaikeampi saada hallintaan ja tunnelma oli levottomampi. Myös opettajan aktiivinen rooli korostui. Niiden luokkien kanssa tunti meni paremmin, joissa opettaja valvoi ryhmiä aktiivisesti.

Oli haastavaa ehtiä kertoa kaikki tarpeelliset tiedot verkkokirjastosta ja kirjaston hyllyjärjestyksestä alle kymmenessä minuutissa. Esityksen saaminen mahdollisimman selkeään ja napakkaan muotoon vaati paljon pohdintaa ja muokkausta. Toisaalta rajallinen aika oli myös hyvä asia, jolloin esimerkiksi hyllyluokituksesta ei voi aloittaa liian yksityiskohtaista esitelmää, vaan on pakko pitäytyä perusasioissa. Myös oppilaista huomasin, että he jakoivat suhteellisen hyvin kuunnella alun esittelyn eivätkä alkaneet liikehtiä kovin levottomasti.

Vaikka monet oppilaista kommentoivat tehtävien olevan helppoja, ei koettu tarpeelliseksi vaikeuttaa niitä mitenkään. Ryhmät olivat hyvin eritasoisia eikä tehtävien tarkoituksena olekaan olla äärimmäisen hankalia. Mielestäni tehtävät olivat kohderyhmälle sopivia ja tutustuttivat oppilaat kirjastoon monipuolisesti. Oppilaiden piti kokeilla verkkokirjaston käyttöä tekemällä kaksi hakua sieltä ja poimia hakutuloksesta ne tiedot, joita tarvitaan kirjan löytämiseen kirjaston hyllystä. Jos aikaa olisi ollut enemmän, verkkokirjastotehtäviä olisi voinut olla mukana vielä kolmaskin, jossa olisi esimerkiksi etsitty johonkin genrehyllään kuuluva kirja. Oppilaille pyrittiin tehtävien avulla osoittamaan numeron ja aiheen yhteyttä tietokirjallisuuden luokittelussa ja ylipäänsä aakkosjärjestyksen merkitystä aineistoa etsittäessä. Kirjojen ohella myös muut kirjaston kokoelmat, kuten elokuvat, lehdet ja musiikki, haluttiin tuoda esille. Oppilaiden tehtävientekoa seurattaessa teimme opettajien kanssa yllättäviä huomioita, kuten sen, että monilla ryhmillä oli hankaluuksia aakkosjärjestyksen hahmottamisessa. Perusasioihin keskittyvät tehtävät tulivat siis tarpeeseen. Vaikka

mysteerin kohderyhmänä ovat 7. luokkalaiset, soveltuu se monenikäisille oppilaille, esimerkiksi hieman nuoremmille 5.-6. luokkalaisille.

Alussa näytettävä traileri oli toimiva tarinan pohjustajana ja loi tunnelmaa mainiosti, jolloin minun ei mysteerin vetäjänä tarvinnut alkaa näyttelemään ja luomaan kohtalokasta tunnelmaa. Oli hauska nähdä, miten alkuun hieman tylsistyneiltä näyttäneet oppilaat havahtuivat, kun aloin puhua murhamysteeristä, seurasivat videota kiinnostuneesti ja aloittivat johtolankojen etsimisen yllättävän innokkaasti. Myös murhaajan ratkaiseminen oli jännittävä tilanne, kun monet ryhmistä olivat vakuuttuneita oman epäilynsä syyllisyydestä ja kehitelleet johtolankojen pohjalta rikoksesta oman versionsa.

Mielestäni mysteeri onnistui tavoitteessaan tarjota oppilaille erilainen kirjastovierailu. Ennen tunnin alkua oppilaat kyselivät tarvitsevatko he kirjastokorttia ja pitääkö heidän valita luettavaksi kirjoja. Monet yllättyivät, kun opettaja kertoi heille, että tällä kertaa ei tarvitse lainata mitään. Oppilaat selvästi pitivät toiminnallisuudesta ja siitä, että tiedonhakua ei harjoiteltu vain monistetta täytämällä. Haasteena oli puolestaan se, ettei touhu menisi pelleilyksi ja nopeuskilpailuksi, kun ryhmät tekevät tehtäviä ja etsivät johtolankoja. Toisaalta toiminnallisista tehtävistä syntyy väkisinkin hälinää ryhmien kulkiessa ympäri kirjastoa ja päällimmäinen tavoitehan oli, että kirjastovierailu olisi oppilaiden mielestä mukava ja jättäisi kirjastosta positiivisen mielikuvan. Mielestäni murhamysteerin materiaalia voi hyödyntää pohjana erilaisille kirjastoseikkailuille ja lähteä kehittämään ideaa eteenpäin esimerkiksi hyödyntämällä enemmän mobiililaitteita. Jatkotutkimusaiheena esimerkiksi pienemmille lapsille voisi kehittää satuihin liittyvän seikkailun tai aikuisille jotain astetta jännittävämpää.

LÄHTEET

- Hannula, T. 2014. Mediakasvatuksen menetelmät ja mediataitojen oppiminen Turun Lukuinto-hankkeessa. Turun ammattikorkeakoulu. Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 6.5.2017, http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/79619/Hannula_Terhi.pdf?sequence=1.
- Heinonen, A. 2011. Kirjastokasvatusta ja mediakasvatusta – katsaus kirjaston ja koulun yhteistyöhön. Suomen kirjastoseura. Viitattu 5.5.2017, https://laatuakirjastoon.wikispaces.com/file/view/Kirjastokasvatusta_ja_mediakasvatusta.pdf.
- Heinonen, A. 2014. Mediakasvatus lasten ja nuorten kirjastotyössä. Viitattu 25.4.2017, http://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/mediakasvatus_koko%20julkaisu%20netiss%2024%202%202014_0.pdf, 23–26.
- Hietanen, M. 2014. Monilukutaitoa kirjastosta. Viitattu 5.5.2017, <http://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/Monilukutaitoa%20kirjastosta.pdf>.
- Idaho Commission for Libraries 2017. Teen Mystery Parties. Viitattu 6.5.2017, <http://libraries.idaho.gov/page/teen-mystery-parties>.
- Jaakola, V. & Lundvall, A. 2015. Mediakasvatuksen suuntaviivat nuorisoasiainkeskuksessa. Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus. Viitattu 25.4.2017, http://www.hel.fi/static/nk/Julkaisut/mediakasvatuksen_suuntaviivat_nk_2015.pdf.
- Jäppinen, E. 2000. Kirjasto oppimisen ja kasvun tukena. Teoksessa L. Niinikangas (toim.) Koulu kirjastossa – kirjasto oppimisympäristönä. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu, 82–103.
- Järvilehto, L. 2014. Hauskan oppimisen vallankumous. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kikka – kirjaston opetuspaketit 2017. Viitattu 7.5.2017, <http://www.kikkaopetuspaketit.fi/index.php>.

Kirjastot.fi 2017a. Yleisten kirjastojen hankerekisteri. Viitattu 7.5.2017, <http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/opetus-mobiiliin-kirjastonk%C3%A4yt%C3%B6n-opetuksen-uudistaminen-2>.

Kirjastot.fi 2017b. Yleisten kirjastojen hankerekisteri. Viitattu 6.5.2017, <http://hankkeet.kirjastot.fi/hanke/kirjasto-irti-osallistava-kirjastonk%C3%A4yt%C3%B6nopetus-hattulan-kunnankirjastossa>.

Kirjastot.fi 2017c. Suomen yleisten kirjastojen tilastot. Viitattu 9.5.2017, <http://tilastot.kirjastot.fi/?orgs=161&years=2010%2C2016&stats=1%2C33%2C100%2C101%2C104%2C107%2C108%2C109%2C110%2C111%2C112%2C115%2C183#results>.

Kirkou 2017. Tietoraketti. Viitattu 7.5.2017, <http://www.kirkou.fi/materiaalit/mediataidot/tietoraketti/>.

Kluukeri, I. 2015. Yökirjastossa ei kuiskuteltu, vaan jahdattiin kulta-aarretta ja valvottiin yökolmeen. Yle Uutiset. Viitattu 6.5.2017, <http://yle.fi/uutiset/3-8334380>.

Kuntatutka 2017. Liminka. Viitattu 9.5.2017, <http://yle.fi/uutiset/3-9490180#Liminka>.

Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492.

Limingan kunta 2017a. Liminka-tieto. Viitattu 9.5.2017, <http://www.liminka.fi/sivu/fi/liminka-tieto/liminka-tieto/>.

Limingan kunta 2017b. Limingan kylät. Viitattu 9.5.2017, <http://www.liminka.fi/sivu/fi/liminka-tieto/kylayhdistykset/>.

Limingan kunta 2017c. Varhaiskasvatus ja koulutus. Viitattu 9.5.2017, http://www.liminka.fi/sivu/fi/varhaiskasvatus_ja_koulutus/.

Lähteenmäki, R. 2012. Liminka avasi uuden kirjastotalonsa. Yle Uutiset. Viitattu 9.5.2017, <http://yle.fi/uutiset/3-6203167>.

Mediakasvatusseura ry 2013. Nuorten mediamaailma pähkinäkuoressa. Viitattu 3.5.2017, http://www.mediakasvatus.fi/files/nuorten_mediamaailma_pahkinankuoressa.pdf.

Merilampi, R-S. 2014. Mediakasvatuksen perusteet. Helsinki: Avain.

Mustikkamäki, M. 2014. Mediakasvatus yleisissä kirjastoissa: suosituksia ja suuntaviivoja. Viitattu 25.4.2017, http://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/mediakasvatus_koko%20julkaisu%20nettiss%2024%202%202014_0.pdf.

Mustikkamäki, M. 2016. Sivistys, kirjastot ja mediakasvatus. Viitattu 30.4.2017, http://www.mediataitokoulu.fi/monimuotoinen_mediakasvatus.pdf, 74–91.

Mäkinen-Laitila, S. 2009. Mediakasvatus ammattikorkeakoulujen kirjastoalan opetuksessa. Teoksessa S. Verho (toim.) Mediakasvatus kirjastossa. Helsinki: BTJ Kustannus, 115–134.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013. Hyvä medialukutaito. Suuntaviivat 2013–2016. Viitattu 25.4.2017, http://www.kirjastot.fi/sites/default/files/content/OKM11_0.pdf.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012. Kirjastot ja media 2012: selvitys mediakasvatuksen tilasta yleisissä kirjastoissa. Viitattu 2.5.2017, <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75321/OKM23.pdf?sequence=1>.

Opetusministeriö 2009. Opetusministeriön kirjastopolitiikka 2015. Viitattu 3.5.2017, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76687/opm32.pdf?sequence=1>.

Outi-kirjastot 2017. Outi-kirjastojen käytösäännöt. Viitattu 9.5.2017, <http://www.outikirjastot.fi/kayttosaannot>.

Palsa, L. 2016. Käsitteellisestä hajanaisuudesta medialukutaitojen moninaisuuteen. Viitattu 30.4.2017, http://www.mediataitokoulu.fi/monimuotoinen_mediakasvatus.pdf, 36–52.

Peltonen, M. 2007. Mitä tarkoittaa KVG? Nuoret, kirjasto ja tiedonhallintataidot. Teoksessa R. Alameri-Sajama (toim.) Nuortenkirjastotyön käsikirja. Helsinki: BTJ Kustannus, 129–148.

Rantala, L. & Sinko, P. 2009. Esipuhe. Teoksessa S. Verho (toim.) Mediakasvatus kirjastossa. Helsinki: BTJ Kustannus, 7–8.

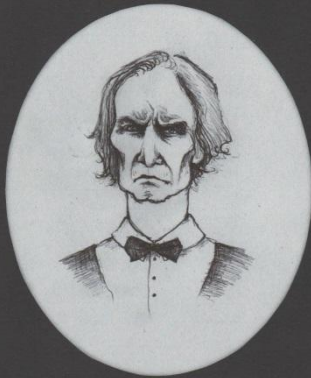
Rissanen, J., Tikkala, H. & Toivonen, J. 2017. Johtaako pelkkä moottoritie kunnan menestykseen? – Tämä on Limingan ja Muhoksen tarina. Yle Uutiset. Viitattu 9.5.2017, <http://yle.fi/uutiset/3-9495544>.

Rosenstein, J. 2013. Ghost hunters in the library. Using an interactive mystery game for freshman library orientation. Viitattu 6.5.2017, <http://crln.acrl.org/index.php/crlnews/article/view/8975/9737>.

Sallmén, P. 2009. Mediakasvatusta vai mediasivistystä kirjastosta? Teoksessa S. Verho (toim.) Mediakasvatus kirjastossa. Helsinki: BTJ Kustannus, 9–26.

Tilastokeskus 2017. Kuntien avainluvut. Viitattu 9.5.2017, <http://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2017&active1=425>.

Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Epäilty nro 1:
Reino Horsma

Epäilty nro 2:
Antto Kalmo

Epäilty nro 3:
Siri Aho

Epäilty nro 4:
Armi Linna

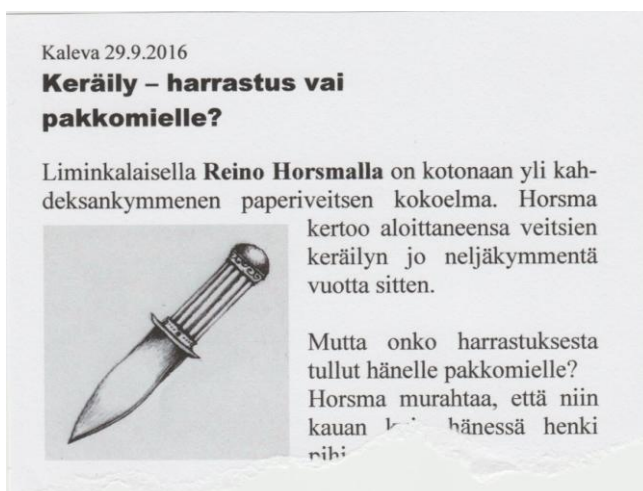
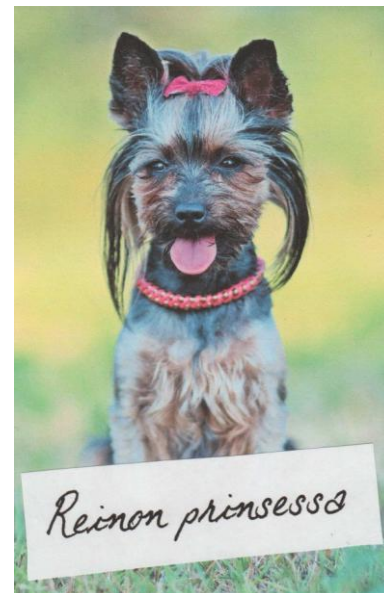
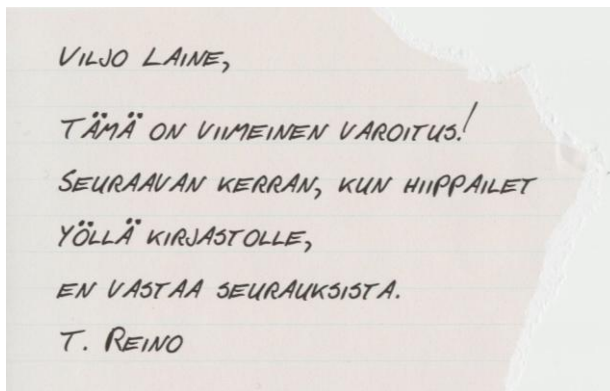
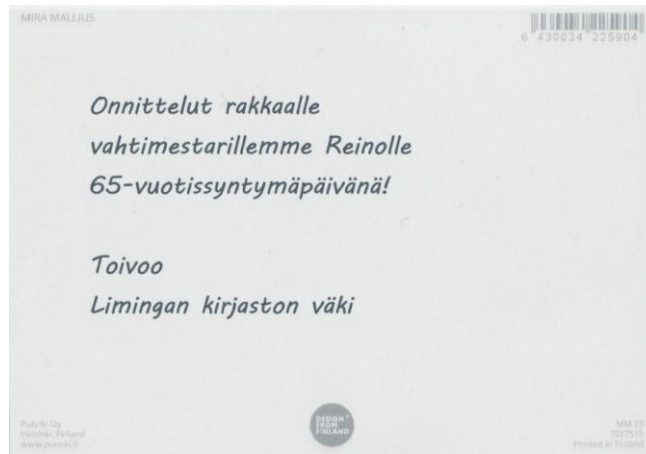
Epäilty nro 5:
Teppo Kettunen

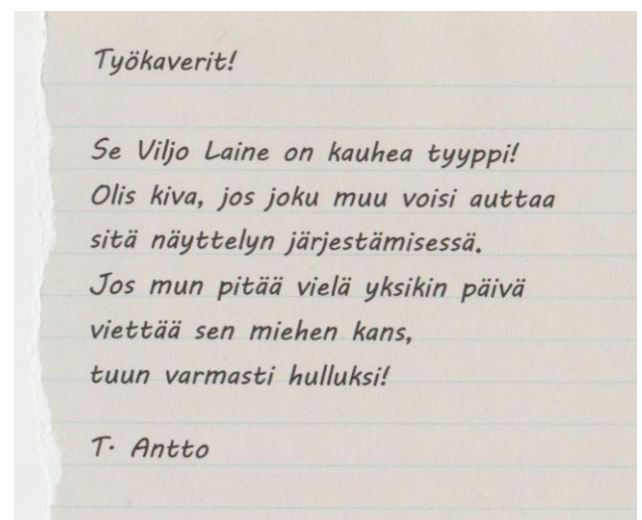
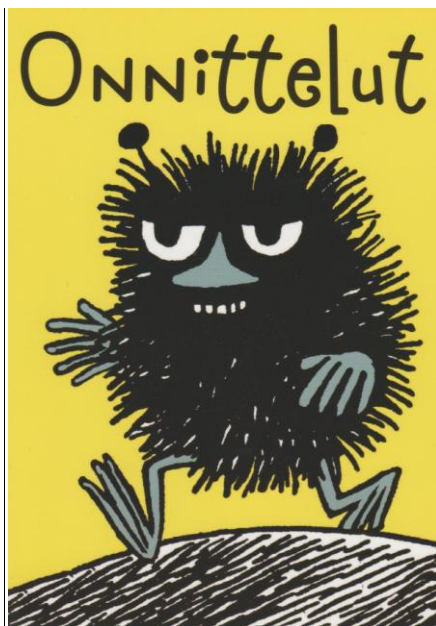
Epäilty nro 6:
Kerttu Pihlaja

Epäilty nro 7:
Albert Hilander

KRISTINA HAAPALAINEN
SAMI VÄHÄ-AHO

0 430034 225904

Neiti Aho

Kyllä, olen saanut kirjeesi, mutta sinun täytyy nyt ymmärtää, että en tunne samoin. Ole kiltti ja jätä minut rauhaan.

Ymmärräthän, että otan seuraavaksi yhteyttä poliisiin.

T. Viljo Laine

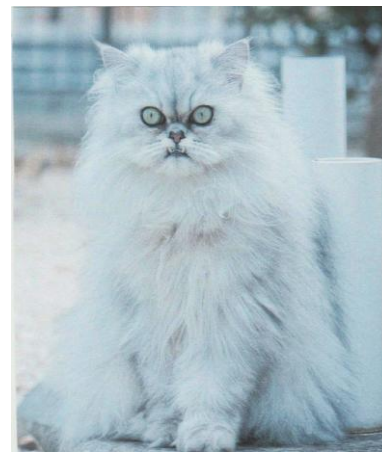
PS. Tiedän, että vakoilit minua rappukäytävässä.
Liitän mukaan pudottamasi tekoviikset.

Printin Oy
Helsinki, Finland
www.printin.fi

350
PULSIA
UMI

© Printin Oy 2014

PJ 42
7016791
Printed in Finland

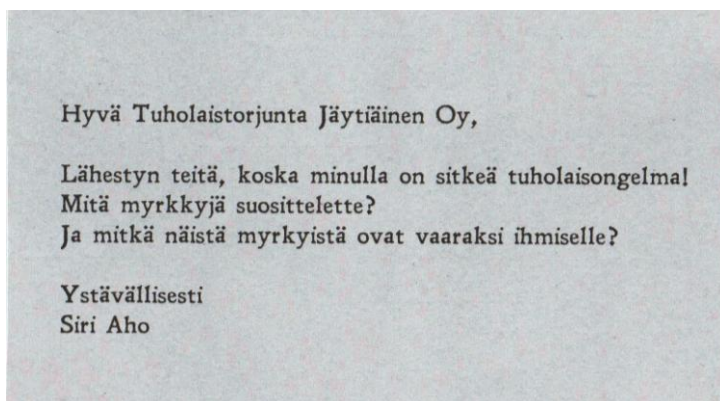
Sirin mussukka ♥

Olen ylistystä saanut selvänäkijä Siri.
Haluan auttaa Sinua.
Ennustan tulevan korteilla ja
tulkitsen henkimaailman viestit.
Teen hätätilanteissa myös
henkien manausta.

Soita 0700-12133

+ kortin mukana tekoviikset

Lähetetty osoitteesta:
ennustaja_siri@hotmail.com

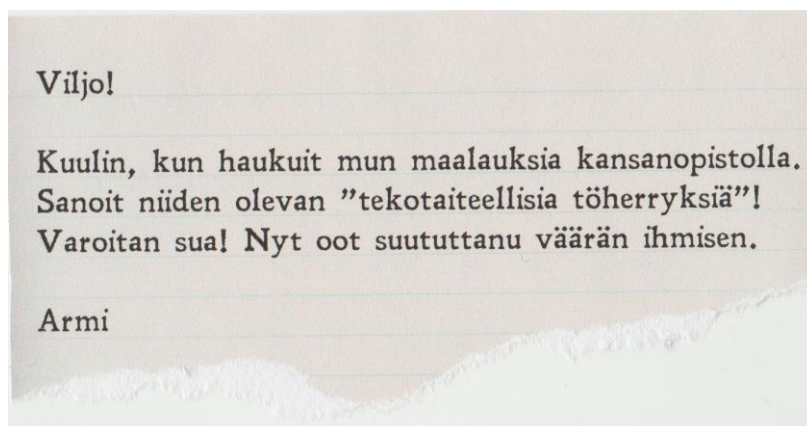
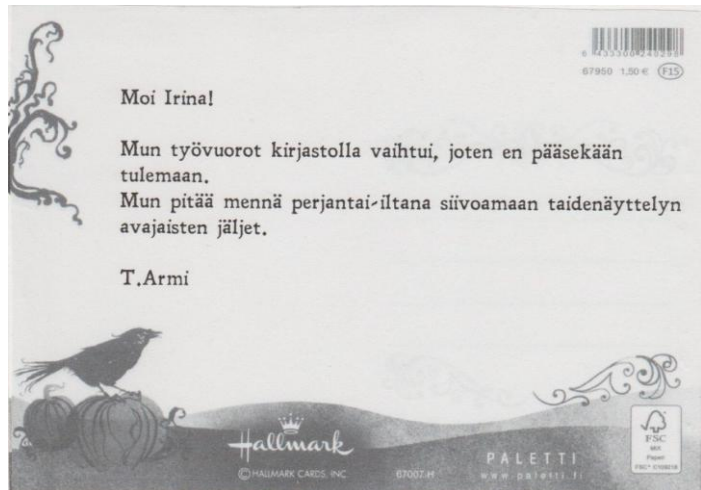
Hei Limingan kirjasto!

Saisinko tuoda leipomuksiani
Viljo Laineen taidenäyttelyn
avajaisiin?
Teen erinomaisia kuppikakkuja.

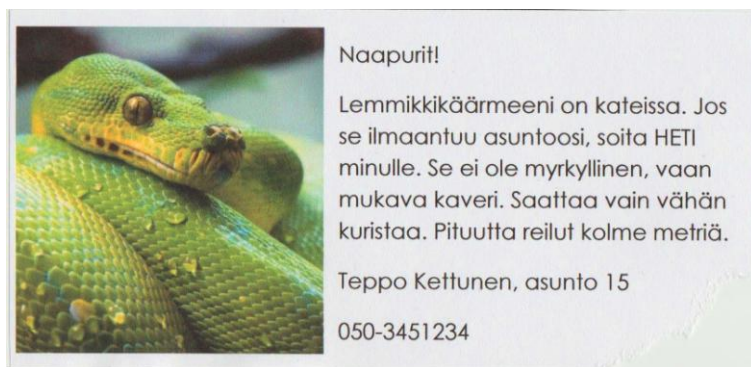
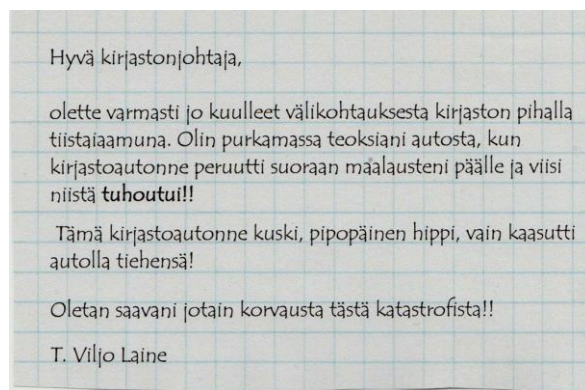
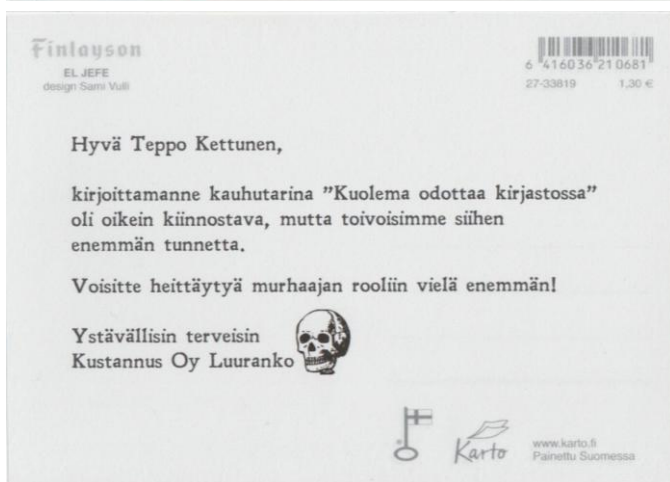
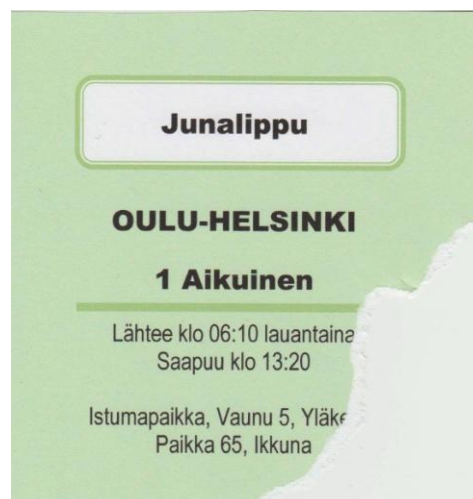
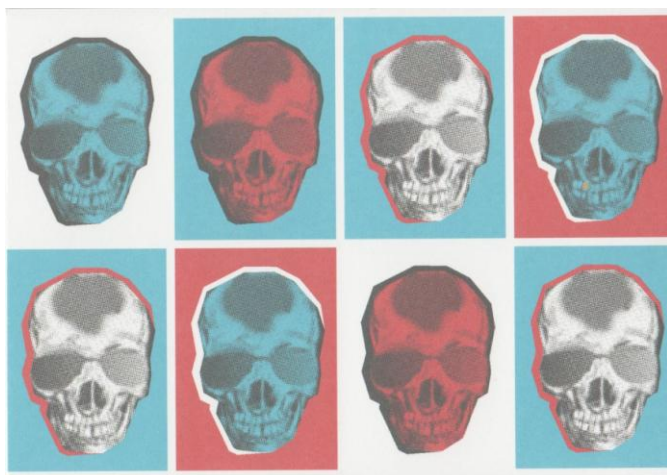
T. Siri Aho

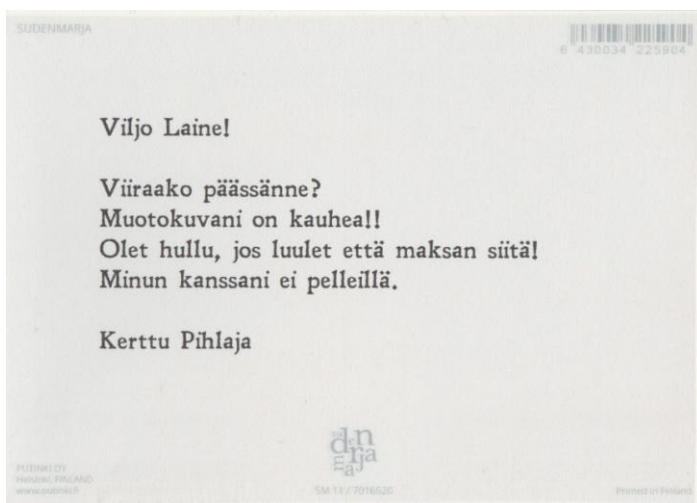

+ kuudes johtolanka pieni ötökkä lasin sisällä

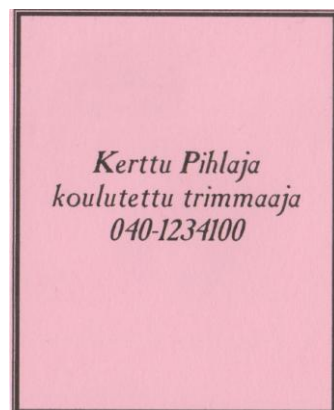

Oulu-lehti 18.10.

PAPUKAIJAN KOTIINPALUU

Perjantaina Limingassa kadonnut Ofelia-papukaija löytyi. Linnun omistaja Kerttu Pihlaja kiittelee naapureitaan, jotka olivat pyydystäneet sen pihakuusestaan. Omistajan mukaan lintu on hyvissä voimissa ja juttutuulella.

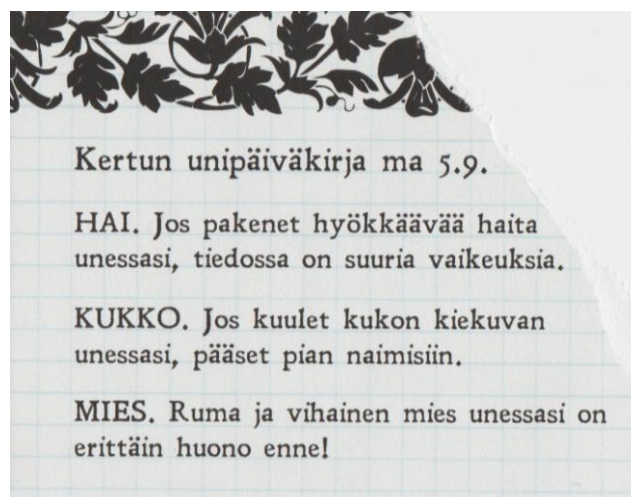

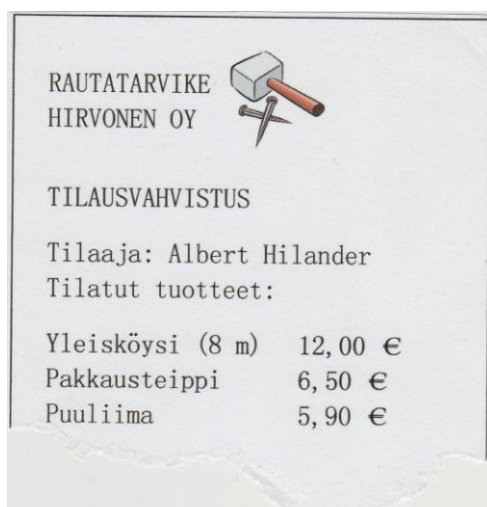
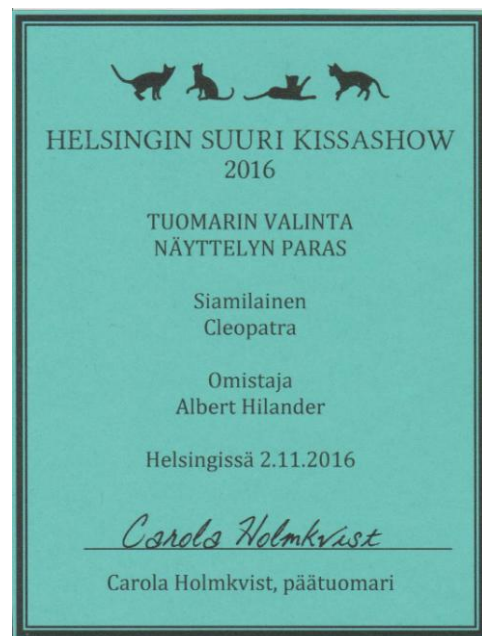
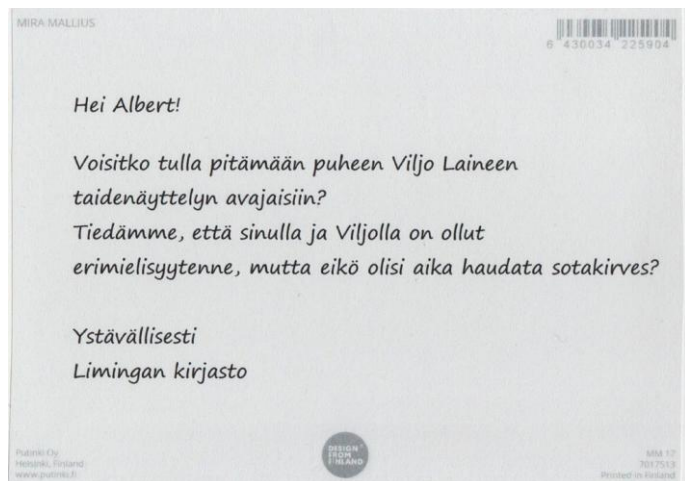
Hei Alma!

Saanko lainata teiltä myrkyä
tuholaisten torjuntaan?

Tarvitsen myrkyä pikaisesti!

T. Kerttu naapurista

Joka ryhmällä on viisi tehtävärastia kirjastolla. Ryhmät suorittavat samoja tehtäviä, mutta eri järjestyksessä. Tehtäväpolkuja on kaksi erilaista ja ryhmät jakaantuvat suunnilleen puoliksi näille kahdelle tehtäväpolulle.

ENSIMMÄINEN TEHTÄVÄPOLKU (epäillyt Reino, Siri, Teppo ja Albert):

REINON TEHTÄVÄT

1. Selvittää verkkokirjaston avulla luokka aikuisten tietokirjalle **Kaikki kissoista**. Ensimmäinen vihje löytyy kyseisen luokan kohdalta. (Vastaus: 67.452 Kissat)
2. Löydätte seuraavan vihjeen **Pelit-lehden** luota.
3. Selvittää verkkokirjaston avulla kuka on kirjoittanut kirjan **Oikukas kuolema**. Seuraava vihje löytyy tekijän kirjojen luota. (Vastaus: José Saramago)
4. Löydätte seuraavan vihjeen aikuisten **tietokirjojen luokan 79 (Liikunta)** kohdalta.
5. Etsikää seuraava vihje **aikuisten elokuvakokoelman** luota.

SIRIN TEHTÄVÄT

1. Ensimmäinen vihje löytyy aikuisten **tietokirjojen luokan 79 (Liikunta)** kohdalta.
2. Selvittää verkkokirjaston avulla kuka on kirjoittanut kirjan **Oikukas kuolema**. Löydätte seuraavan vihjeen tekijän kirjojen luota.
3. Etsikää seuraava vihje **aikuisten elokuvakokoelman** luota.
4. Selvittää verkkokirjaston avulla luokka aikuisten tietokirjalle **Kaikki kissoista**. Seuraava vihje löytyy kyseisen luokan kohdalta.
5. Löydätte seuraavan vihjeen **Pelit-lehden** luota.

TEPON TEHTÄVÄT

1. Selvittää verkkokirjaston avulla kuka on kirjoittanut kirjan **Oikukas kuolema**. Ensimmäinen vihje löytyy tekijän kirjojen luota.
2. Etsikää seuraava vihje **aikuisten elokuvakokoelman** luota.
3. Löydätte seuraavan vihjeen aikuisten **tietokirjojen luokan 79 (Liikunta)** kohdalta.
4. Seuraava vihje löytyy **Pelit-lehden** luota.
5. Selvittää verkkokirjaston avulla luokka aikuisten tietokirjalle **Kaikki kissoista**. Löydätte seuraavan vihjeen kyseisen luokan kohdalta.

ALBERTIN TEHTÄVÄT

1. Löydätte ensimmäisen vihjeen **Pelit-lehden** luota.
2. Seuraava vihje löytyy aikuisten **tietokirjojen luokan 79 (Liikunta)** kohdalta.
3. Selvittää verkkokirjaston avulla luokka aikuisten tietokirjalle **Kaikki kissoista**. Seuraava vihje löytyy kyseisen luokan kohdalta.
4. Etsikää seuraava vihje **aikuisten elokuvakokoelman** luota.
5. Selvittää verkkokirjaston avulla kuka on kirjoittanut kirjan **Oikukas kuolema**. Löydätte seuraavan vihjeen tekijän kirjojen luota.

TOINEN TEHTÄVÄPOLKU (epäillyt Antto, Armi ja Kerttu):

ANTON TEHTÄVÄT

1. Selvittää verkkokirjaston avulla kuka on kirjoittanut kirjan **Vapauttakaa karhut**. Löydätte ensimmäisen vihjeen tekijän kirjojen luota. (Vastaus: John Irving)
2. Seuraava vihje löytyy **heavyrock-musiikin** cd-kokoelman luota.
3. Selvittää verkkokirjaston avulla luokka aikuisten tietokirjalle **Sammakot tiskipöydällä**. Seuraava vihje löytyy kyseisen luokan kohdalta. (Vastaus: 58 Eläintiede)
4. Etsikää seuraava vihje **Episodi-lehden** luota.
5. Löydätte seuraavan vihjeen aikuisten **tietokirjojen luokan 68.4 (Sisustus)** kohdalta.

ARMIN TEHTÄVÄT

1. Selvittää verkkokirjaston avulla luokka aikuisten tietokirjalle **Sammakot tiskipöydällä**. Ensimmäinen vihje löytyy kyseisen luokan kohdalta.
2. Etsikää seuraava vihje **Episodi-lehden** luota.
3. Selvittää verkkokirjaston avulla kuka on kirjoittanut kirjan **Vapauttakaa karhut**. Seuraava vihje löytyy tekijän kirjojen luota.
4. Löydätte seuraavan vihjeen aikuisten **tietokirjojen luokan 68.4 (Sisustus)** kohdalta.
5. Seuraava vihje löytyy **heavyrock-musiikin** cd-kokoelman luota.

KERTUN TEHTÄVÄT

1. Löydätte ensimmäisen vihjeen aikuisten **tietokirjojen luokan 68.4 (Sisustus)** kohdalta.
2. Selvittäkää verkkokirjaston avulla kuka on kirjoittanut kirjan **Vapauttakaa karhut**. Seuraava vihje löytyy tekijän kirjojen luota.
3. Seuraava vihje löytyy **heavyrock-musiikin** cd-kokoelman luota.
4. Selvittäkää verkkokirjaston avulla luokka aikuisten tietokirjalle **Sammakot tiskipöydällä**. Löydätte seuraavan vihjeen kyseisen luokan kohdalta.
5. Etsikää seuraava vihje **Episodi-lehden** luota.

Tehtävä 1

Selvittää verkkokirjaston avulla
kuka on kirjoittanut kirjan
Vapauttakaa karhut.

Löydätte ensimmäisen vihjeen
tekijän kirjojen luota.

Tehtävä 2

Seuraava vihje löytyy
heavyrock-musiikin cd-kokoelman
luota.

Tehtävä 3

Selvittää verkkokirjaston avulla
luokka aikuisten tietokirjalle
Sammakot tiskipöydällä.

Seuraava vihje löytyy kyseisen
luokan kohdalta.

Tehtävä 4

Etsikää seuraava vihje
Episodi-lehden luota.

Tehtävä 5

Löydätte seuraavan vihjeen
aikuisten tietokirjojen
luokan 68.4 (Sisustus) kohdalta.

Olette löytäneet kaikki johtolangat.
Voitte palata tietokoneluokkaan.